

Výročí v českých dějinách, str. 1

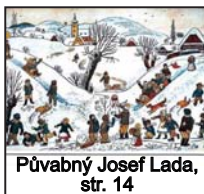
Slovenská svatba, str. 8

Nové divadlo a příběhy, str. 9

Pražský fenomén, str. 11

Půvabný Josef Lada, str. 14

November 23, 2017

No 16 (2912)
Volume 68 • \$3.75

Published every third Thursday
17 issues a year
ISSN 08329-2668
Publications # 2206013

NOVÝ DOMOV

Canada

THE NEW HOMELAND

www.masaryktown.ca

PRAVDA VÍTEŽÍ!

CANADA'S CZECH AND SLOVAK NEWSPAPER PUBLISHED BY MASARYK MEMORIAL INSTITUTE INC. SINCE 1950

Dalo by se říci bez nadsázky, že všechno obyvatelstvo naší domoviny vzpomnělo výročí významných událostí dějin: 17. listopad 1939 patří mezi jeden z nejvýznamnějších dnů v dějinách České republiky, a o padesát let později vypukla sametová revoluce. Připomeňme si ve stručnosti, co se v tyto dramatické dny událo.

17. LISTOPAD 1939

Na sklonku roku 1939 by se dala atmosféra v Protektorátu Čechy a Morava krájet. Silila protiokupační nálada, která vyvrcholila 15. listopadu. Tehdy se lidé rozhodli uctít památku mrtvého studenta lékařské fakulty Karlovy univerzity Jana Opletala. Toho nacisté smrtelně postříli při demonstraci konané v den 21. výročí vzniku Československa.

HITLER ŽADÁ ŘEŠENÍ

Den po pohřbu se v Berlíně konala mimořádná porada, na které se

17. LISTOPAD V HISTORII NAŠÍ DOMOVINY

schválil plán „Sonderaktion Prag vom 17. November 1939“. Přítomný Adolf Hitler se k pražským událostem vyjádřil: „15. března byl můj velký omyl. Lituji, že jsme s Čechy nenaložili jako s Poláky. Události 28. října a 15. listopadu ukazují, že Češi nezasluhují jiný osud... Z toho důvodu nazývají: Zastavení českých vysokých škol na tři roky. Jakékoliv demonstrace dát ihned potlačit... Nebudu se ostýchat do ulic postavit třeba i děla. Do každého hloučku se bude střílet kulomety. Bude-li ještě nějaká demonstrace, srovnám Prahu se zemí...“

NEKOMPROMISNÍ VÝSLEDEK

V noci ze 16. na 17. listopad němečtí pořádkoví policisté za přispění jednotek SS nekompromisně vykonali rozkaz německého vůdce. Natrva-

lo uzavřeli všech deset českých vysokých škol, 9 vedoucích představitelů vysokoškoláků v Ruzyni popravili, 1200 studentů zbili a odvěkli do koncentračních táborů. Na základě těchto událostí byl v Londýně v roce 1941 tento den vyhlášen jako Mezinárodní den studentů. Dnes je tento svátek jediným výročí mezinárodního významu, které pochází z Čech.

17. LISTOPAD 1989

Týden po pádu Berlínské zdi, 17. listopadu 1989, začala v Praze sametová revoluce. Ve čtyři hodiny odpoledne se u sídla lékařské fakulty na Albertově sešly skupinky studentů, aby si připomněly tragické události před padesáti lety. Původně klidná manifestace se brzy změnila ve stávkou za svobodu, demokracii a politické reformy.

Situace se vyostřila v ulici Na Perštýně u obchodního domu Máj, kam demonstranti krátce po půl osmé večer dorazili. Zde dav zastavil kordon pohotovostního pluku ministerstva vnitra a znemožnil stávkujícím i únik postranními ulicemi. Lidé se proto posadili na zem a čekali, jak se situace bude vyvíjet. Jednotky ministerstva vnitra nelítostně zasáhly. Přes pět set lidí zra-

► 12

Přiletí k nám zpívat KOS, přijďte si poslechnout

SO 2.12. v 15.00, KOSTEL SV. VÁCLAVA, TORONTO

Kdyby mě bývalo bylo napadlo podívat se nahoru, na fasádu vyšších pater secesní budovy na Masarykově nábřeží v Praze, tam, kde se setkává s Vojtěšskou ulicí, již dávno bych spatřila historicky zajímavý nápis „Zpěvem k srdci, srdcem k vlasti“ a nápis Hlahol, název nejstaršího českého pěveckého spolku. Založil ho r. 1861 pražský sládek, zpěvák a sbormistr Jan Ludvík Lukes. Tenkrát měl původně mužský sbor 120 členů a jeho sbormistrem byl kromě dalších významných osobností také Bedřich Smetana. Tradice pěveckých sborů, které si zakládaly od poloviny 18. stol. mnohé hudební domy a tělesa, je v českých zemích bohatá a trvá dodnes. Připomeňme si třeba Učitelův smíšený pěvecký sbor Tyl založený již v r. 1846 v Kutné Hoře, Kühnův smíšený sbor, Pražský filharmonický sbor, Pražský komorní sbor a další.

Umělecká úroveň sborů je v domovině tradičně na vysoké úrovni. Mohli jsme se o tom přesvědčit i v Kanadě, kde se kromě domácích sborů setkáváme s hostujícími z celého světa. Zjistěte si vybavíme chlapecký pěvecký sbor Boni pueri z Hradce Králové, který se nám představil před téměř deseti lety. Tehdy osmadvacet chlapců předvedlo pod taktovkou sbormistra Jakuba Martince velice citlivě komponovaný hudební program, jemuž byl přítomen i legendární podnikatel Tomáš Baťa, který se s chlapci později osobně pozdravil. Torontští se se sborem mohli také seznámit v zejména příhodném prostředí kostela Metropolitan United Church z roku 1870, které zcela korespondovalo se sváteční příležitostí hostování.

Druhým pěveckým sborem, tentokrát smíšeným, který rovněž navštíví mj. i Toronto, byli zpěváci sboru Rolnička, jehož sbormistrem a zároveň i zakladatelem je Karel Virgler. Také předvedl úžasnou práci, přicestoval s celou řadou zajímavě aranžovaných písní. V tomto školním roce slavi 40. koncertní sezónu.

► 6

Masaryk Memorial Institute Vás srdečně zve na vánoční svátky na Masaryktownu 2017

■ MIKULÁŠSKÁ NADÍLKA PRO DĚTI

Neděle 3. 12. ve 14.00 h. – dárky přinesou Mikuláš, čert a anděl. Rodiče mohou přinést drobné dárky s jmenovkami svých dětí.

■ TRADIČNÍ VÁNOČNÍ VEČEŘE

Pátek 15. 12. v 19.00 h. - v kruhu přátel a jejich rodin. Přípitek a slavnostní večeře, hudební program, mluvené slovo a zpěv vánočních koled. Rezervace a vstupenky: Iva Ječmenová (416) 439-4354

■ VÁNOČNÍ TRHY

Neděle 17. 12. od 10.00 h. (do 15.00) - vánoční pečivo a vánočky, ručně vyráběné umělecké předměty, drobné dárky a hračky, české filmy, knížky a kalendáře.

Všechny akce jsou pořádány v příjemném a svátečním prostředí restaurace Praha

Christmas Time at Masaryktown 2017

■ ST. NICHOLAS

Sunday Dec 3rd at 2 pm - St. Nicholas accompanied by an Angel and a Devil will visit Masaryktown to speak to our children and bestow gifts. Parents are welcome to bring small gifts with name tags for their children.

■ TRADITIONAL CHRISTMAS DINNER

Friday Dec 15th at 7 pm - Christmas Dinner held for our friends and their families. Cocktails followed by festive Christmas dinner. Enjoy an exciting program filled with music, poems and Christmas carols. Reservation and tickets: Iva Jecmen (416) 439-4354.

■ CHRISTMAS MARKET

Sunday Dec 17th at 10 am (till 3 pm) - traditional Czech Christmas cookies and sweets, handmade crafts and art, gifts and toys, Czech movies, books and calendars.

All events are held in a magical atmosphere of the Prague Restaurant

INFO: Iva Jecmen (416) 439-4354 ■ office@masaryktown.ca ■ www.masaryktown.ca
450 Scarborough Golf Club Rd, Toronto, ON

KE DNI

Ano, jsou za dvěma, za několik málo týdnů neodvolatelně zatukají. Štědrý večer, pro nás 24. prosince, připadne na neděli stejně jako poslední den roku. A víme vůbec něco o původu svátečních slov, která běžně používáme? Jen tak pro zajímavost: Slovo Vánoce, původ asi ve 12. až 13. století, bylo přejato z německého Weihnachten. Obvykle se traduje, že druhá část slova byla přeložena (Nacht= noc) a první přizpůsobena češtině (weihen=světít). Advent, neboli předvánoční doba, pochází z lat. adventu (příchod) od slovesa advenire (přicházet). V češtině se objevuje již od 14. století vedle staročeského přístie (příchod) Páně. Dárek vznikl ze staré odvozeniny slovesa dát (latinský dare). Slovo cukroví je odvozeno od cukru. Ten pochází z německého slova Zucker, které vzniklo z italského zucchero, to Italoové přebírali z arabského sukkar a ti si toto slovo vzali z původního středověkého sakkhara. Slovo františek, čili kuželík vonné pryskyřice vydávající vonný dým, se vyvinulo z latinského incendere (zapálit) k latinskému incensum (to, co je zapálené), dále ke starofrancouzskému francencens (čistě kadidlo) a anglickému francincense (kadidlo). Myslíte, že františek voní jako kadidlo? Termín jesle je odvozen od indoevropského kořene ed- (jíst), tedy místa, kam se dává potrava pro zvířata. Naše oblíbené jmelí, staročeský jmelí, má nejspíš indoevropský slovesný základ em- (brát, chytat), a to kvůli parazitickému způsobu života rostliny či tomu, že z jejích bobulí se dělal lep na ptáky. Kapr pravděpodobně pochází z nějakého neznámého jazyka alpské a dunajské oblasti. Čeština jej přejala z německého Karpfen a došlo k přemyslu souhlásek -rp na -pr. Slovo koleba se objevilo už v praslovánštině. Bylo přejato z latinského calendae (první den v měsíci). U pohanských Slovanů byly tímto slovem označovány jakési slavnosti spojené se zimním slunovratem, v křesťanství pak byl termín přenesen na Vánoce a následující svátky. Rolníci, neboli malé plechové zvonečky, najdeme jen v češtině. Možná původ pochází z německého Klingenrolle (zvoničí váleček). Snih pochází z všeslovanského snieg. Původní význam možná označoval to, „co se lepi“. Stromeček ve významu strom nalezneme pouze v češtině. Ve staročestně se používalo spíše dřvo, protože strom původně znamenal stěžeň, něco co strmí do výšky. Svíčka vzešla z praslovanského světa, které bylo odvozeno od světlo (světlo). Zvonek ve staroslověnské označoval „zvuk“, v praslovánštině původně zvonení či zvuk. Název našeho Ježíška pochází od jména Ježíš (staročeský Ježíš), které se k nám dostalo z latinského Jesus přes řečtinu a hebrejštinu. S tím souvisí i slovo jezulátko vzniklé ze středověké latinské zdrobněliny (Jesusulus). Nu a teď můžeme slavit, pokud nám to hřmáčí irský kněz nezahrne a nevymyslí nový název na Vánoce, že jejich smysl znetvořila civilizace... Tak si to ještě užijme v pohodě, těším se také

Vaše -vk-

SPOLEČENSKÝ KALENDRÁŘ

TORONTO

► SO 25.11. v 10.00 - Ako minulé roky, sme vám opäť pripravili už naše osvedčené výrobky másiarskej kuchyne: klobásy, páľivé i nepáľivé, jaternice, slaninu, údenú a paprikovú. Rôzne cukrárske výrobky, koláče a zákusky, mnohé a iné. Počas bazaru budete môcť ochutnať jedlá zakáľáčovej kuchyne a presvedčiť sa tak o špičkovej kvalite našich výrobkov. Pripravili sme vám pre pobavenie aj tradičnú tombolu. Bazárová hala je v prízemí kostola sv. Pavla, evanjelického a. v. Slovenskej cirkvi, 1424 Davenport Rd., Toronto. Prosíme, väčší nákup si objednajme už teraz: (416) 658-9793 a (416) 763-3063.
► SO 02.12. v 15.00 - Vánoční koncert pěveckého sboru KOS Pedagogické školy Litomyšl pod vedením v současné době nejvýraznějšího českého sbormistra mládežnických sborů Milana Motla je pořádán ve spolupráci s Generálním konzulátem ČR v Torontu, na který jste všichni srdečně zváni. Kostel sv. Václava, 496 Gladstone Av., Toronto, vstupné 20.00 CAD, po koncertu je možné si zakoupit občerstvení. (plakát str. 16)
► NE 03.12. ve 14 - Mikuláš pro děti na Masaryktownu, přinese si dárečky, Mikuláš s čertem a andělem je rozdává dětem, nezapomeňte je opatřit jmenovkou s čitelně napsaným jménem, info (416) 4394-354
► NE 03.12. ve 14.00 - Eda Vokurka, kytarista John Fletcher, basista Abbey Sholzberg a pianista Pepa Musil hrají ve Scarborough Town Centre, Rotunda. Přijďte se potěšit hudbou na nedělním koncertu.
► PÁ 15.12. 19.00 - tradiční Vánoční večer se svátečním programem a českými koledami pořádá MMI na Masaryktownu, restaurace Praha. Zájemci, rezervujte si místa včas u paní Ivy (416) 439 4354.
► SO 16.12. - Vánoční trhy, restaurant Golden Pheasant, 733 Lakeshore Rd. E, Mississauga
► 17.12. v 10.00 (do 15.00) - vánoční bazar na Masaryktownu, restaurace Praha, zájemci o stánek, info (416) 439-4354

PRAGUE RESTAURANT & CAFÉ in the park na Masaryktownu

► Prague Restaurant and Café in Park na Masaryktownu zavedl novou službu - dovoz jídla na objednávku. Společnost SkipTheDishes zabezpečuje delivery (https://www.skipthedishes.com/prague-restaurant), je napojena na webovou stránku a FB restaurace (www.praguerestaurant.ca), kde si můžete vybrat.
► Gift Card nabízí restaurant na požádání, je možné si ji objednat online anebo telefonicky, restaurace ji odešle na uvedenou adresu, platí se kreditní kartou. Info (416) 289-0283
► Special menu v listopadu - PRIX FIXE MENU \$22 available TUESDAYS TO FRIDAYS OCT 31 - NOV 30 2017, zajímejte se, ochutnejte, využijte příležitosti k návštěvě příjemného podniku a jediného českého restaurantu tohoto typu v Torontu.
• Appetizer of your choice • POTATO BACON SOUP TOMATO & CUCUMBER SALAD balsamic vinaigrette, feta • Entrée of your choice • WIENER SCHITZEL breaded pork cutlet • PAN SEARED CHICKEN creamy mushroom sauce • CRISPY HADDOCK coleslaw, house tartar sauce • Side dishes: home fried potatoes, boiled potatoes, or Yukon gold fries • PENNE pasta, sundried tomatoes, mushrooms, green peas, fresh cream • Dessert of your choice • CREPE strawberry jam, fresh cream • APPLE TARTE TATIN vanilla cream • WILDBERRY SORBET (HST and gratuities excluded).
► SO 17.02.2018 - Valentine dinner & dance, Prague Restaurant
Rezervace a info restaurant Prague: (416) 289-0283

NOKTURNA VE MĚSTĚ VŽDY V NEDĚLI V 17.00 h, 2018

NE 21.01. - árie z českých a světových oper, zpívají John Holland a Daniela Dudychová, doprovod William Schookhoff. Kostel sv. Václava, TO
NE 18.02. - pianista Karolína Kubálková, kostel sv. Václava, Toronto
NE 11.03. - manželská Duo Ventapane - pianista Martin Karliček a houslistka Mona Shiharshi. Kostel sv. Václava, TO
NE 22.04. - prof. Iain Scott - 100 let českých pěvců převážně v českých operách. Restaurace na Masaryktownu, TO
NE 27.05. - Emil Viklický a dva toronští jazzmani na jazzovém večeru. Restaurace na Masaryktownu, TO. Více: www.nocturnesinthecity.com nebo (416) 481-7294

SOKOL TORONTO 2017-2018

► Ne 26.11. v 12.00 (do 15.00) - vánoční sokolské trhy - obědy, vánoční pečivo, dárkové předměty, vánočky, DVD české filmy, tombola, Mikuláš rozdává dárky dětem (které přinesou jejich nejblížeji). Zájemci o vlastní prodej, volejte Marušku (416) 242-5914 nebo tichyivictor@sympatico.ca, kostel sv. Václava, 496 Gladstone Ave., Toronto.
► SAT Dec 16 at 4.30 pm - last day chldyouth classes & Christmas party, Magnetic Dr., Unit 21, North York, info ivancurilla@gmail.com; hermaneks@yahoo.ca
► SAT Jan 13 (2018) at 5 pm - potluck dinner and social, St. Paul's Slovak Lutheran Church, 1424 Davenport Road., Toronto, iवादामо@gmail.com
► MO Jan 15 at 8 pm - return to Monday adult volleyball, 1700 Keele St, To-

ronto -hermaneks@yahoo.ca

► WED Jan 17 at 8 pm - return ro Wednesday adult calisthenics class, 1700 Keele St., Toronto - hermaneks@yahoo.ca
► SA Jan 20 at 4.30 pm - return to children/youth class, 601 Magnetic Dr., Unit 21, North York, ivancurilla@gmail.com; hermaneks@yahoo.ca
► SA Feb 3 at 10 am - Sokol Canada Winter Games, 1101 Horseshoe Valley Rd. West, Barrie, ON, rtmej@rogers.com
► SA Feb 17 NO GYM - Family Day Weekend

MISTROVSTVÍ SVĚTA V RINGETTU

Přijďte podpořit český národní tým, HERSHEY CENTRE, 5500 ROSE CHERRY PL., MISSISSAUGA, ON
The sport is played on an ice surface, primarily by women and girls, and requires the use of ice skates. The sport uses a blue rubber pneumatic ring and all players, with the exception of goaltenders, use a straight stick. Přispějte laskavě jakoukoliv částkou a podpořte náš tým www.generosity.com, hledejte Czech Ringette. Pro více informací a zakoupení vstupenek navštivte www.worldringettechampionship2017.com
ROZPIS UTKÁNÍ NÁRODNÍHO TÝMU:
► ÚT 28.11. v 16.55 - Česko vs Open JACKS
► ST 29.11. v 16.55 - Česko vs Švédsko
► ČT 30.11. v 16.55 - Česko vs USA
► PÁ 01.12. v 16.55 - Česko vs Open JACKS
Ringette (česky ringet) je hra podobná hokeji, ale hrají jej hlavně dívky s gumovým kroužkem namísto puku. Letos Mississauga hostí MS: 5 týmů, z toho 2 kanadské, USA, Finsko a ČR.

KOSTEL SV. VÁCLAVA, římskokatolická farnost sv. Václava - Toronto

MIMOŘÁDNÉ BOHOSLUŽBY
► HAMILTON: České mše svaté jsou vždy druhou nedělí v měsíci ve 3 pm, Hamilton, L8R 2N7, informace Pavel Belanský, tel. (905) 631-6126

ČESKÁ ŠKOLA TORONTO

► SO (každá) 10.00-12.00 - Česká doplňovací škola MMI pro děti 5-12 let, učebna na 918 Bathurst St., Toronto. Objekt: www.918bathurst.com. Přiveďte svoje děti s jakoukoliv úrovní znalostí češtiny. Všechny děti jsou srdečně vítány. Info: paní Iva (416) 439-4354.

SLOVENSKÁ ŠKOLA MISSISSAUGA

► SO 09.00-11.30 (každá) - Blessed Teresa of Calcuta Elementary School, 1120 Runningbrook Dr., Mississauga, vyučuje Daniela Kramáriková, (647) 834-8020, daniela@gmail.com

ČESKÁ a SLOVENSKÁ ŠKOLA KITCHENER

► SO (každá) 9.00 -11.30 - pro děti ve věku 4-14 let, St. Francis School, wing A, 154 Gatewood Rd., Kitchener. V případě zájmu kontaktujte: Mirka Pirová mirka.pirova@wcdsb.ca, slovenština Vanda Gabajová vanda.gabajova@wcdsb.ca. Info také na: www.kwczsandslovaks.com.

ČESKÁ ŠKOLA OAKVILLE

► SO (každá) 09.30 - 12.00 - Česká doplňovací škola pro děti ve věku 4-12 let, kterou provozuje Holy Family Catholic School, HCDSB-International Languages. Info: učitelka Renata Freibergová, tel. (416) 887-9863, email: renata_freiberg@yahoo.com

ČESKÁ TV NOVÁ VIZE

► SO (každá) v 10.00-10.30 a ST (každou) v 7.00 opakování - vysílá Nová Vize v dosahu Ontario na stanici OMNI 1 (v Torontu kanál 47/kabel 4 a 169), producentka Markéta Slepčíková, tel: (647) 892-6912, Nova Vize, 7 Auburn Av., Toronto, ON M6H 2L6, Canada, email: novavize.ca@gmail.com, www.novavize.com s TV programy.

SLOVENSKÁ TV SLOVENSKÝ SVET

► SO (každá) v 10.30-11.00 a ST (každou) v 7.30 opakování. Producentka Katarína Homolová. Tel: (647) 233-3105, email: slovenskysvet@gmail.com, www.tvsedna.com

CALGARY

► Česká knihovna: yvea.zaels@hotmail.ca, tel. (403) 228-0126; slovenská škola a slovenská knihovna hadzimka@yahoo.com.
► Třístěné Calgarské Listy (CL) se vydávají 4x do roka - \$15.00. Noví zájemci se mohou přihlásit k odběru: Vladimír Mašta (403) 289-7244, email vlamasa@gmail.com, nebo vyžádejte písemně: Czech and Slovak Association, Po Box 355 Calgary, AB T2P 2H9

ČESKÁ a SLOVENSKÁ ŠKOLA KITCHENER

► SO (každá) 9.00 -11.30 - pro děti ve věku 4-14 let, St. Francis School, wing A, 154 Gatewood Rd., Kitchener. V případě zá-

Číslo 16 vyšlo 23. 11., č. 17 vyjde 14. 12. 2017, uzávěrka je 30.11. Rychlý kontakt a předplatné: (647) 770-1713
PIŠTE vera.toronto@gmail.com
Předplatné se automaticky prodlužuje, není-li písemně zrušeno.

We acknowledge the financial support of the Government of Canada through the Canada Periodical Fund (CPF) of the Department of the Canadian Heritage.

► jmu kontaktujte: Mirka Pirová mirka.pirova@wcdsb.ca, slovenštiny na Blanka Michele blanka.michale@wcdsb.ca, info www.kwczech-sandslovaks.com.

► Zpravodaj Dobrý den! do světa vypravují zodpovědná redaktorka Eva Kratochvílová a výtvarnici Lída Baušová a Josef Kratochvíl. Letní vydání je věnováno Emilu Škodovi, obstarajte si, čtete. Email:ekratoch@sympatico.ca, tel. (519) 821-3321.

EDMONTON

► 22. pokračování online hry pro krajany "Riskuj, Krajane!" bylo vloženo na web http://www.cssk.ca/riskuj_krajane/. Přejeme pěknou hru.

MONTREAL

► NE 26.11. – česká mše, ruženec se modlíme od 10.30. Prosíme, přicházejte před jedenáctou, protože budova se v 11 hodin zamyká. Děkujeme a těšíme se na shledanou. (Rose Mary Strban)

► ST 29. 11. ve 12.30 - schůzka klubu seniorů, Čs. dům, 6540 McLynn

► SO 02. 12. ve 12.00 - Vánoční oběd seniorů, Casa Grecque, 7218 boul. Newman, LaSalle

► NE 03. 12. v 11.00 - Bohoslužby, kaple Loyola High School, 7272 Sherbrooke W.

► SO 09. 12. v 15.00 - Mikulášská nadílka pro děti, Westmount Park United Church, 4695 de Maisonneuve

► Sokolský volejbal se zatím nekoná, další informace o sokolských aktivitách podají náčelníci Sokola Josef a Marie Hřibovi, tel. (514)683-2092.

ČESKÁ ŠKOLA MONTREAL

► Každou druhou sobotu dopoledne 10-12 h. pro děti ve věku 7-12 let v Českém domě, 6540 McLynn, vyučují Andrea Larocque a Katka Kwasniaková. Info email:ceskaskolamontreal@gmail.com.

SLOVENSKÁ ŠKOLA MONTREAL

► Každou nedělu o 10 hod. v hale slovenského kostola sv.Cyryla a Metoda, 7187 2e Avenue, Montreal, slovenskaskolamontreal@gmail.com. Zájemci o bližší informace pište na slovenskaskolamontreal@gmail.com alebo sa pozrite na našu facebookovú stránku <https://www.facebook.com/slovenskaskolamontreal/>, televízni záznam o zahájení provozu <https://www.noviny.sk/zahranicie/233409-z-kostola-v-montreale-bude-skola-nie-nedelna-ale-slovenska>.

► Montrealský věstník je zasílán zdarma, chcete-li laskavě Věstník podpořit, pošlete příspěvek na adresu: Ema Košacká, 6542 McLynn, Montreal, QC, H3X 2R6. Šek vystavte na „Czech and Slovak Vestník“. Dotazy a informace: montrealvestnik@gmail.com Dotazy a informace montrealvestnik@gmail.com Šéfredaktorka: Alena Martinů, 5080 Glencairn, Montreal H3W 2B4, tel. (514) 484-6177, email: amartinu@yahoo.com. Členové red. rady: Alois Fogl, Miša Fuchsová, Ema Košacká, Ludvík Martinů. Více v MV č. 3, listopad 2017, který právě vyšel. Zajímejte se. Čtete.

OTTAWA

► ČT 21.9. – PO 11.12. – je v Gallery 17/18 vystavují Jiří Kovanda a Lumír Hladík svá díla pod názvem Polar Transference, budova velvyslanectví ČR, 251 Cooper Street, Ottawa. (více bylo v ND č.13 a 14)

VANCOUVER

► NE 10.12. od 15.00 (do 18.00) Mikulášská nadílka

► Fotostoutěž pokračuje: téma BC - roční období, fotografie s popisem: martajamborova@hotmail.com.

► Zpravodaj ČSSK: martajamborova@hotmail.com nebo Czech and Slovak Association, 797-916 West Broadway, Zpravodaj vychází 4x ročně, Redakce: Romana Zeman, Marta Jamborová, I. Šmuliková. Uzávěrka pro zimní číslo je 20. listopadu 2017. Platby prosíme vřadně šekem.

WINNIPEG

► PÁ 01.12. ve 20.00 (do 21.30) - Current Affairs - news from ČR and SR, co se děje v naší domovině

► PÁ 15.12. v 19.00 (do 22.00) – Co se děje v naší domovině

► PÁ 22.12. ve 20.00 (do 21.30) – Czech and Slovak Folklore with cooking class, learn to cook traditional meal. Now traditional dishes this Christmas. Přineste recepty svých maminek a babiček.

► ČT a PÁ v 18.30 (do 23.00) – pokaždé, klub Tuzex je otevřený pro veřejnost (SO zavřeno). V době, kdy se promítá v horní hale film, je otevřeno 17.00-19.00. Máte-li další náměty pro klubovou činnost, dejte nám vědět.

► Zajímavé zprávy ze slovenských a českých televizních programů vybírá Jaromír Samek a předvádí je v klubu k volné diskuzi v hale klubu, 154 McKenzie St. – podrobnější program klubu na webu.

► ČT (každý) v 19.30 – Czech School Classes, kontaktujte Helena Stelovsky, h.stelovsky@gmail.com, (204)772-7209.

► NE 10.12. v 15.00 – Mikuláš pro děti s pohoštění, Česko-Slovenský klub ► Pramen je časopis krajské obce Čechů a Slováků ve Winnipegu, vydává jej winnipešská odbočka ČSSK pro krajany v Manitobě a jinde ve světě. Vychází čtyřikrát do roka. Adresa: Czech and Slovak Association of Canada, Winnipeg Branch, Att. Pramen, P.O.BOX 1732, Winnipeg, Manitoba, Canada R3C 2Z9. Kontakt (204)589-7483, email information@cechoslovakbenevolentassoc.ca ■

BLAHOPŘEJEME K 95. NAROZENINÁM

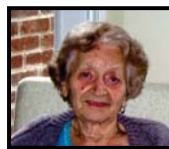
V pátek 29. září oslavila v plné svěžesti své krásné 95. narozeniny paní OLGA NOVÁKOVÁ, předsedkyně našeho Klubu seniorů.

Narodila se ve Varšavě, kde byl její otec Jaroslav Horníček obchodní attaché na československém vyslanectví. Když Němci obsadili Československo, rodina se odstěhovala do Francie. Brzy nato byl otec povolán do Londýna do kanceláře prezidenta Beneše v exilu. Náhly Hitlerův vstup do Paříže urychlil odchod celé rodiny. Nejdříve do Němci bombardovaného Londýna a pak do Oxfordu, kde Olga vystudovala lingvistiku. V červnu 1942 se provdala za právníka Miloše Nováka, důstojníka u čs. tankové brigády. Po válce se už se dvěma dceruškami odstěhovali do Prahy, kde se jim narodil syn.

V listopadu 1949 se rodina odstěhovala do Montrealu, kde se jim pak narodily další 4 děti. Když dospěl, Olga začala vyučovat francouzštinu na anglických školách. Přestala učit, až když Miloš odešel do penze, aby spo-

lu mohli cestovat. Spolu navštívili kus světa, ale, bohužel, v červnu 1984 Miloš zemřel na leukemii, bylo mu 70. Byla to pro Olgu hrozná rána.

Na nějakou dobu odjela za rodinou do Prahy, a když se vrátila do Montrealu, znovu začala učit a konečně se i mohla zúčastnit schůzek Klubu seniorů, kam dosud ráda chodí a již několik let je jeho předsedkyní. O svém životě napsala knihu "Válečné deníky", která byla k dostání v knihkupectvích v Praze, dnes ji ještě můžete koupit po internetu. ■ Paní Novákové přejeme do dalších let mnoho zdraví a spokojenosti.

Vzpomeňte s námi

"So zármutkom oznamujeme, že dňa 6. novembra 2017 nás opustila vo veku nedožitých 95 narodenin pani Zora

Macková, rodená Schavernochová. Narodila sa na Slovensku, 7. januára 1923 v Liptovskom Mikuláši ako dcéra Ivana Schavernocha a Jolany, rodenej Kostrinskej. Do Kanady sa presťahovala v roku 2007, už ako vdova. V Kanade žijú jej obaja synovia Otto a Olaf s rodinami. ZARMÚCENÁ RODINA.

Navzdory problémům (hlavně zdravotním nejdříve autora knihy a potom redaktorky a korektorky knihy Evy Mesticové, která "gratis" redigovala a udělala korektury prvních dvou vydání a dvou třetin posledního, jsme se snažili toto vydání ukončit ve staré sestavě, než jsme byli výrobními problémy donuceni poděkovat jí a najít korektora ve Zlině. Všichni, kdo máme zájem o historii naší komunity v Kanadě, ji dlužíme dík. Já ovšem ze všech největší.

Podánilo se mi ji uprosit, aby záznam o svém životě v Kanadě v této knize doplnila alespoň několika řádky o své práci tlumočnické kanadské vlády. V českém překladu její doplněk říká: „V roce 1986 Eva byla velmi pravděpodobně prvním českým tlumočnickem, najatým kanadskou vládou. Tato akce byla vynucena oficiální návštěvou československého ministerského předsedy Štrougala. Pracovat v této kapacitě pro zemi, která ji přijala s otevřenou náručí, bylo pro Evu hrdým okamžikem. Eva tlumočila pro kanadské ministerské předsedy počíná-

je Mulroneym a konče Harperem, a pro bývalé ministerské předsedy Pierra Trudeaua a Joe Clarka, kterého doprovázela do Československa na první návštěvě kanadského ministra zahraničních věcí do té země. Mestic je tlumočnicka a překladatelkou bez tematického vymezení. Překládala v oborech jako kupř. dvojité zdanění, certifikace letadel a právo." (Mimoходом, v době, kdy byl Štrougal ministerským předsedou, byla odsouzena na dva a půl roku pro ilegální opuštění Československa). ■

JOSEF ČERMÁK

Redakce: Dr. Josef Čermák je autorem třetího vydání encyklopedie The story of Czechs and Slovaks in Canada..., která je před dokončením. Jakmile výtisky dorazí, budeme je rozesílat především těm, kteří si je předplatili. Dalším zájemcům se nabízí příležitost výtisk pořídit kupř. o křtu knížky autorem anebo později si požádat o její zaslání po úhradě ceny a poštovného.

Chcete se zúčastnit volby prezidenta ČR v lednu 2018? Nezmeškejte: do 3. prosince 2017 termín podání žádosti o zápis

Vážení čtenáři, přinášíme pasáž z pokynů MZV ČR Možnost volit při volbě prezidenta České republiky v roce 2018 v zahraničí. Vzhledem k termínu podání žádosti, uveřejňujeme podstatnou informaci, jak tento nezmeškat. Zbytek pokynů vyjde v příštím čísle v polovině prosince 2017.

Jestliže se bude fyzická osoba v době volby prezidenta České republiky v roce 2018 zdržovat v zahraničí, má právo volit a hodlá hlasovat na tamním zastupitelském úřadě, má dvě možnosti jak postupovat, odvislé do určité míry od charakteru svého pobytu, a to zda půjde o pobyt dlouhodobý či krátkodobý. Při dlouhodobém pobytu v zahraničí umožňuje § 31 zákona č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů (zákon o volbě prezidenta republiky), ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 6 odst. 5 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o volbách do Parlamentu“), zapsání voliče do zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem nebo konzulárním úřadem České republiky, s výjimkou konzulárních úřadů vedených honorárními konzulárními úřady, (dále jen „zastupitelský úřad“, příslušným podle místa jeho pobytu. Na základě ustanovení § 6 odst. 5 zákona o volbách do Parlamentu vedou zastupitelské úřady zvláštní seznam voličů trvalého charakteru (obdobný jako stálý seznam voličů vedený obecními úřady na území České republiky) pro voliče, který má bydliště mimo území České republiky, a to na základě jeho písemné žádosti o zápis, doložené originálem, popřípadě ověřenou kopií dokladu potvrzujícího totožnost žadatele, jeho státní občanství České republiky a bydliště v územním obvodu zastupitelského úřadu, kde má být zapsán do zvláštního seznamu. Žádost musí být doručena nebo předána zastupitelskému úřadu nejpozději 40 dnů před dnem voleb, tj. do 3. prosince 2017. Pro žádost o zápis do zvláštního seznamu voličů vedeného zastupitelským úřadem není žádný předepsaný formulář. V případě, že bude volič zapsán ve zvláštním seznamu voličů vedeném zastupitelským úřadem v zahraničí v místě svého pobytu, bude moci uplatnit své volební právo při volbě prezidenta České republiky ve volební místnosti zřízené u tohoto zastupitelského úřadu. Blížší info podají na GK ČR v Torontu +1(416) 972 1476 a web tohoto úřadu http://www.mzv.cz/toronto/cz/zpravy_a_udalosti/moznost_volit_pri_volbe_prezidenta_ceske.html.

Sedmého listopadu uplynulo sto let od bolševického puče v Rusku. Tomuto výročí byl věnován v médiích bezpočet relací. Jednu z nich zařadil ve výroční den – černý den pro Rusko a později i další země včetně Československa – zpravodajský server iDNES. Do diskusního pořadu Rozstřel pozval bývalou přední disidentku, dnes publicistku Petrušku Šustrovou, a místopředsedu komunistické strany Josefa Skálu.

Tento člověk, komunistický aktivista od roku 1970, obhajoval neobhajitelné. Tvrdil například, že podle nedávno odhalených dokumentů mífílo na Prahu po válce přes šedesát jader-ných stíel – a proto bylo nutné znárodnovat a kolektivizovat, rozuměj okrást občany o majetek včetně těch nejmenších živnostníků. Vínu

za to nese vlastně Západ, který proti východnímu bloku vyvolal studenou válku. Když ale moderátor namítl, že po druhé světové válce disponoval atomovým arsenálem také Sovětský svaz, a tudíž sovětské jaderné stíely mífíly na Západ, a proč tedy třeba Američané také nepřistoupili analogicky ke znárodnění, odpovědi se nedočkal.

Komunistická sebereflexe v praxi Lubomír Stejskal

Skála je považován za ultrakonzervativního komunistu. A jako takový je neuvěřitelně opovázlivý. Doslova řekl: „My jsme jediný politický proud, my komunisté, který se dívá tvář v tvář tomu všemu (co demokrate nazývají zločiny komunismu – LS) a je schopen kritické sebereflexe. Velmi bych přál alespoň jedno jediné procento cti a svědomí všem ostatním, komu nevadí mnohem větší zločiny spáchané po staletí a páchané i před našima očima dnes – strání tomu, fandí tomu a považují to za provozní nehodu.“

Představitel politického směru, který z doby, kdy byl u moci, má celosvětově na svědomí desítky milionů nevinných lidských životů, je natolik nestydý, že použije formulaci o „mnohem větších zločinech páchaných i před našima očima dnes“. Vytváří tím dojem, jako bychom žili v hrůzovládě, která je horší než nejděsivější zvůle bolševických mocipánů, kterou se vyznačovala éra stalinismu. Takto uvažuje politik partaje, která je nejen součástí českého demokratického systému, ale do říjnových voleb měla v dolní komoře parlamentu svého šéfa na postu místopředsedy. Nehorázné, skandální vyjádření. Ovšem v českém mediální prostředí zůstalo téměř bez odezvy.

O jakou kritickou sebereflexi jde, mohli jsme se ještě téhož dne přesvědčit na tragické kauze Milady Horákové. Ani tento kovaný komunistu nemohl na otázku moderátora, zda poprava Horákové byla chyba, odpovědět jinak než: „Jistě, jistě.“ Josef Skála se dokonce za tuto zrůdnost nepřímou omluvil (ve stylu: mám-li se za to omluvit já osobně, tak se omlouvám). Kdo by si ovšem myslél, že jde o stanovisko komunistické strany jako celku, byl do dvou hodin vyveden z omylu. Přesně za takovou dobu totiž šéf Komunistické strany Čech a Moravy médiím sdělil: „Toto stanovisko (že justiční vražda Horákové byla chyba – LS) nemůže být stanoviskem KSČM, protože ho nepřijal žádný kolektivní orgán. Je to stanovisko Josefa Skály a já respektuji, že jako místopředseda strany má na takové stanovisko právo.“ Ano, má na něj právo, ale vlastně to nic neznamená, nic tím není vyjádřeno. Prostě: KSČM si oficiálně nemyslí, že poprava Horákové byla chyba a existuje logický důvod se domnívat, že si myslí opak. Kdyby totiž se Skálovým názorem neměl Filip problém, neozval by se. Tak tedy vypadá ona kritická sebereflexe komunistů k vlastním zločinům, k níž se přý ostatní neblíží ani jedním jediným procentem.

Ve staré vlasti, zejména nyní po volbách, se vede mezi větší částí politiků a některých médií otevřená intenzivní kampaň proti vítězi voleb 2017 – hnutí ANO a jejímú šéfovi Andreji Babišovi. Oponenti mají vážné obavy o politické směřování země, dlužno dodat, že obavy nikoli neopodstatněné. Ve „svatém“ antibabišovském nadšení bychom ovšem neměli zapomínat na to, kdo je pro demokracii, také na základě historických zkušeností, podstatně větším nebezpečím: nereformování a nereformovatelní komunisté. Události kolem výročí bolševického převratu v Rusku to opět potvrdily. ■

Z DOMOVINY □ Z DOMOVINY □ Z DOMOVINY □

► Za posledních deset let se počet Slováků žijících v ČR téměř zdvojnásobil. Na konci září jich tam trvale či přechodně pobývalo 110.700 lidí, jsou nejpočetnější skupinou cizinců v Česku.

Slovensko si za svůj trvalý či dočasný domov vybralo mnohem méně Čechů a Češek. Letos v pololetí jich bylo zhruba 10.500. Tvořili tak něco přes desetinu cizinců v republice pod Tatrami, a jsou až na čtvrté přičce žebříčku pracovníků ze zahraničí. Řada Slováků a Slovenek stojí i o české občanství. Od ledna 2014 totiž začala platit novela, která umožnila mít státní občanství dvě. Cizincům druhé generace k získání stačí navíc jen prohlášení.

► Koncert pro budoucnost v centru Prahy navštívily tisíce lidí všech generací, kteří téměř z poloviny zaplnili Václavské náměstí. Program přenášený na třech projekčních obrazovkách, kterým chtěli pořadatelé připomenout významné okamžiky české historie a upozornit na současná problémy, nabídl hudbu i proslovy pozvaných řečníků. Ti se často vymezovali proti předsedovi ANO Andreji Babišovi, který po vítězství ve volbách sestavuje novou vládu, a prezidentovi Miloši Zemanovi. Happeningem "minuta hluku" během koncertu připomněli jeho účastníci za pomoci píšťalek události v Praze 17. listopadu 1989.

► Zatímco muži do 45 let nejčastěji podnikají v oborech souvisejících s počítači a informačními technologiemi, starší muži dávají přednost výrobním oborům. Ženy do 45 let jsou výrazně zastoupeny v orgánech firem, které souvisejí se sportovními činnostmi. Dále často působí v oborech, které souvisí s péčí o děti, obchodem přes internet a módou. Ženy nad 45 let jsou proti tomu více aktivní v obchodních činnostech a zdravotnictví. Vyplývá to ze studie poradenské společnosti Bisnode. Pro účely analýzy bylo hodnoceno 468 oborů činnosti, ve kterých podniká alespoň 100 firem.

► České literární centrum přiveze do Česka šest zahraničních překladatelů z češtiny a bohemistů. Bude mezi nimi třeba držitel několika prestižních amerických překladatelských cen Alex Zucker, který převedl do angličtiny díla Jáchyma Topola, Petry Hulové či Patrika Ouředníka. Literární centrum, které funguje od letošního ledna, dalo na rezidenční programy ve druhém pololetí téměř milion korun.

► Noc divadel dnes otevře lidem desítky scén po celé České republice. Představení, prohlídky zkusí i další program pro návštěvníky mají divadla přichystané ve třiceti městech, některá už během dne pro rodiny s dětmi. Vstup je zdarma nebo za symbolickou částku. Noc divadel je součástí evropského projektu European Theatre Night, pořádaného od roku 2008 vždy třetí listopadovou sobotu.

V Česku se letos akce uskuteční popáté. Vedle Česka, kde se akce obvykle účastní víc než 50.000 návštěvníků, se letos divadla otevrou také na Slovensku, v Bulharsku, Srbsku, Chorvatsku, Rakousku a Černé Hoře. Motto letošního ročníku je Forever Young, proto se některé části

Dovolil bych si několika větami polemizovat s článkem pana Martina Jelinowicze. Takhle nějak to vidím já. Za svých 64 let se mi podařilo vypořádat všeobecný fenomén, který, zdá se, platí ve všech zemích a ve všech světadílích. Lidé dělají na dvě skupiny: první je skupina vesměs pasivní, domnívá se, že volby (a tím pádem nejspíš i individuální hlas) nic nezmění, protože společnost ovládají síly, na které má jedinec nulový vliv. Cituji pana Jelinowicze: „finanční sektor, policejní aparát, tajné služby, síť velkých nadnárodních koncernů a bratrstva mocných jedinců...“ Druhá skupina – já se do ní řadím – je o mnoho optimističtější. Nechci klást panu Jelinowiczovi slova do úst, možná že on by řekl „naivnější“ – Člověku je dána inteligence, schopnost logického pozorování, možnost samostatného rozhodování a hlavně pak tíha zodpovědnosti, kterou nese na svých bedrech za kroky a činy, které ho v životě dostaly do svízlelů a šlamastyk. Jsou pouze tři situace, ve kterých nelze svou vlastní vůli uplatnit (i když někdy i v extrémních situacích lze prosadit v malé míře samostatné rozhodování): 1. válka, 2. vězení a 3. totalitní re-

programu zaměří na náctileté diváky. (18.11.)

► Busta abstraktního českého malíře Františka Kupky byla u příležitosti připomínky šedesáti let umělcova úmrtí odhalena ve francouzském městě Puteaux. Slavnosti nedaleko Paříže se zúčastnil český velvyslanec ve Francii Petr Drulák i zástupci Opočno a Rychnovsku, kde byl podobný Kupkův pomník odhalen v červnu. Pomník bude symbolicky spojoval Opočno a Puteaux, tedy města, kde se slavný malíř narodil a kde strávil většinu svého života a roku 1957 i zemřel. Jeho díla jsou součástí světových sbírek a mezi sběrateli jsou velmi ceněná. Například Kupkův obraz Elévation (Výšky) IV se prodal za 22,1 milionu korun a obraz Tvar modré za 55,75 milionu korun. Busta je dílem Jana Vlachy, oceňovaného sochaře, který většinu života strávil ve Francii a který zemřel v roce 1962. Autorem podstavce ze skla a mramoru, na kterém je Kupkova bronzová busta v Opočnu i v Puteaux umístěna, je akademický sochař Marian Karel.

► Současný prezident Miloš Zeman by v prezidentské volbě nyní získal 41,5 procenta hlasů. Byvalého předsedu Akademie věd Jiřího Drahoše by volilo 30,5 procenta lidí a textaře Michala Horáčka 16,5 procenta. Další kandidáti mají výrazný odstup. Na čtvrtém místě je bývalý premiér Mirek Topolánek se čtyřmi procenty. Vyplývá to z průzkumu TNS Kantar a Medianu pro ČT. „Miloš Zeman sbírá hlasy převážně mezi staršími voliči, zejména nad 60 let, a voliči z venkova, menších měst a spíše s nižším vzděláním. Jiří Drahoš je přesným protípem v tomto ohledu,“ sdělil ČT analytik TNS Kantar Pavel Ranoch. Voliči ANO, SPD a KSČM by na Hrad poslali jednoznačně Zemana. Drahoš by vyhrál u voličů TOP 09, STAN, ODS, Pirátů a těsně i ČSSD.

► „Miloš Zeman už v podstatě vyčítal téměř celý svůj volební potenciál a bude pro něj poměrně těžké oslovit nějaké další voliče, protože pro téměř polovinu populace je zcela nepřijatelný. On v tomto opravdu rozděluje společnost na dva podobné velké tábory,“ řekl Ranoch. Drahoš podle něj může nových hlasů ještě posbírat poměrně dost, protože zhruba třetina Čechů ho v tuto chvíli ještě ani nezná. Průzkum se uskutečnil od 11. do 15. listopadu a zúčastnilo se ho více 1500 lidí. Do volebního modelu se započítalo téměř 800 z nich.

► Téměř polovina Čechů souhlasí s povolebním postupem předsedy vítězného hnutí ANO Andreje Babiše a prezidenta Miloše Zemana. Babiš se snaží o sestavení menšinové vlády. Prezident, který v Lánech přijal zástupce všech parlamentních stran, mu přislíbil první dva pokusy na získání důvěry Sněmovny. S Babišovými kroky souhlasí 49 procent lidí, přičemž 16 procent uvedlo, že souhlasí „rozhodně“. Proti je 39 procent dotázaných, uvedl Martin Buchtík z Medianu. Babiš, jehož hnutí získalo ve Sněmovně 78 křesel, stále nemá pro svou vládu vyjednanou většinovou podporu poslanců. Zemanův postup schvaluje 46 procent lidí, z toho 17 procent „rozhodně“. Nesouhlasí 45 procent dotázaných. ■

ZDROJ ROZHLAS.CZ, AKTUALNE.CA

Na adresu M. Jelinowicze Jiří Grosman

žimy a lá Severní Koreje. Vynalézaví a soběstační lidé nacházejí způsob prosperovat i za averzních podmínek. V roce 1968 mi bylo 15 a náš odchod z Československa byl „zaviněn“ vpádem tzv. bratrských armád. Všimněte si, že jsem dal slovo „zaviněn“ do uvozovek. Rozhodnutí utéct bylo naše a stejně dobře se mohl otec rozhodnout žít nadále v socialistickém ráji, projít normalizací se vším, co s tím souviselo. Nicméně odjel jsem: nejprve do Izraele, já pak do Británie, do Kanady, na Island, zpět do Kanady a posléze do USA, kde teď žiji. Za těch skoro padesát let jsem nikdy necítil, že by „finanční sektor“ nebo „bratrstva mocných jedinců“ měly nějaký důležitý vliv na má rozhodnutí, na mé bloudění světem, na mou volbu povolání nebo volbu partnerky. Sám nesu plnou zodpovědnost za svůj život, za své radosti i za mnou způsobené bolesti. Když je málo práce, nevím „společnost“ nebo iluzorní síly, které nekontrolují: viním sám sebe, že nepracuji dost těžce, že jsem někdy líná kůže a sám si můžu za unklé příležitosti, které mi proklouzlly mezi prsty. Tím nechci říct, že ony síly, o kterých pan Jelinowicz hovoří, vůbec neexistují. Každý z nás musí často vyplývat jaké-

BUSTA LUCIE POPP VO VIEDNI

Mária Chrappa

Vo Viedenskej štátnej opere 16. júna t.r. odhalili bustu na počesť slovenskej opernej legendy Lucie Popp. Autorom je umelecký sochár Juraj Čutek. Bustu zhotovil z dreva, ale je odlíata do bronzu. Prvok, ktorý má symbolizovať jedinečnosť opernej divy, je ozdoba hlavy. Sochár bol inšpirovaný korunou, ktorú Lucia Popp mala na hlavu ako Kráľovná noci v Mozartovej Čarovnej flaute vo viedenskej opere. Bustu odhalil štátny tajomník Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR I. Korčok a legendárny režisér Otto Schenk, ktorý spoložurozhodoval o angažmáne Lucie Popp vo Viedenskej štátnej opere v r. 1963. Medzi iným povedal: "...Jej hlas mal neuveriteľnú, jedinečnú farbu. Doteraz som si nedokázal zvyknúť, že už tento hlas naživo nemôžem počuť..." Významných hostí, medzi ktorých patrili i ďalšie slovenské operné hviezdy, Edita Gruberová, Gabriela Beňačková, nemecký tenorista Peter Seifert (manžel L. Popp), teta novej speváčky, Kamila Konečná, privítal riaditeľ Viedenskej štátnej opery Dominique Meyer. Slávnostné laudácie predniesol svetoznámy tenorista Peter Dvorský a slávnostnú reč prezident Spoločnosti pre hudobné divadlo v Rakúsku a dlhoročný dramaturg viedenskej opery prof. Franz E. Dostal. V kultúrnom programe vystúpili slovenskí operní sólisti ako Miroslav a Jaroslav Dvorský, Jolana Fogašová, Adriana Kučerová. Popri operných áriách nechýbala na záver programu populárna pieseň Gejzu Dusíka, Rodný mý kraj. Slávnostné popoludnie bolo pod záštitou Ministerstva zahraničných vecí SR, podujatie zorganizovalo Velyslanec-tvo Slovenskej republiky v Rakúsku a Slovenský inštitút vo Viedni. Lucii Popp v rodnej vlasti, v období socializmu, sa nedostalo uznania, až tesne pred jej smrťou - zomrela r. 1993. Táto udalosť bola vyjadrením obdivu a úcty k hviezde operného neba, ktorá dlhoročne pôsobila vo Viedenskej štátnej opere. Busta neostane v priestoroch opery, ale bude umiestnená v 18. viedenskom obvode, v priestore, kde sa budú konať koncerty pod holým nebom. Taktiež jedna z ulíc v blízkosti bude pomenovaná po Lucii Popp.

Sopranistka Lucii Popp sa narodila 12. XI. 1939 v Záhorkej Vsi, zomrela ako 54 ročná na rakovinu mozgu 15. XI. 1993 v Mnichove. Na jej želanie bola pochovaná v Bratislave, na cintoríne Slávičie údolie, vedľa svojej matky. Životná kariéra Lucie Popp začala však štúdiom medicíny v Brne, nakoľko z kádrových dôvodov ju neprijali v Bratislave (otec, inžinier-ekonom, bol v diplomatických službách v r. 1956-58, avšak sa ideovo vzoprel režimu a skončil ako robotník v Bratislavských plynárňach a kanalizáciach). Po druhom ročníku však Lucia prestúpila na Vysokú školu múzických umení (VŠMÚ) v Bratislave. Začala tuna so štúdiom herectva.

V prvom ročníku na škole sa predstavila v Moliereovej hre Le Bourgeois Gentilhomme, kde si aj zaspievala. Počula ju tuná prof. spevu Anna Hrušovská-Prosenková, ktorej sa jej hlas veľmi zapáčil a prehovorila Luciu, aby prestúpila na opernú sekciu, kde ona vyučovala. Tak sa stala žiačkou významnej slovenskej opernej speváčky a pedagogičky. Na škole už v r. 1962 spievala Lucia uliou Philina v opere Mignon ako aj menšie úlohy v opere SND. Bola obsadená i do slovenských filmov - Štyridsaťštyri a režisér P. Bielik ju obsadil v. 1963 do hlavnej ženskej úlohy - Terézie, vo filme Jánošík. Vo štvrtom ročníku VŠMÚ sa úspešne zhostila náročnej úlohy Kráľovnej noci v Mozartovej opere Čarovná flauta. Vystúpila s touto rolou i v opere SND v Bratislave. I napriek nespornému talentu vedenie divadla váhalo, či má Luciu po absolvovaní školy prijať kvô-

li otcovmu kádrovému posudku. Naudaná, s výnimočným talentom, svoju ďalšiu umeleckú dráhu na Slovensku nevidela. Lucia mala z matkynej strany rodinu vo Viedni. Rozhodla sa i s matkou požiadať o vycestovanie do Rakúska na niekoľko dní, ktoré na prechádzku bez zavazadla, len v tom, čo mali na sebe. Profesorka Hrušovská o tom vedela, za manželka mala hudobníka z Rakúska, ktorý na jej žiadosť sprostredkoval pre Luciu vystúpenie pred šéfom Viedenskej štátnej opery. Profesorka vynaložila všetko svoje úsilie, aby si ju vypočul sám Herbert von Karajan. Aj sa tak stalo a Lucia Popp áriou Kráľovnej noci oslnila Karajana. Bolo to v máji, keď už pomaly končila sezóna v opere. Angažmá dostala na tri roky od septembra. Na radu odišla medzi tým do Salzburgu, kde sa konali hudobné slávnosti venované Mozartovi. Mozarta mala v maličku a tak dostala tuná menšie úlohy. Mala 24 rokov a pred sebou celý život, umeleckú kariéru. Vo Viedni v jej seni debutovala ako Barbarina vo Figarovej svadbe. Dánilo sa jej a stretla tu i svojho prvého manžela, klaviristu, dirigenta - Karajanovho asistenta Georga Fischera. To on ju správdzda na klavír, keď sa predstavila vedeniu opery. Keď jej končila zmluva v opere, rozhodli sa s manželom presťahovať do Kolína nad Rýnom, kde sa mohla naplno rozvinúť. Kolín

jej dal maximálne možnosti. Naštudovala tam všetky Mozartove opery. Jej repertoár siahal od subretných po koloratúry. Otvoril si jej brány do divadiel na celom svete.

V Londýne v r. 1966 spievala v Straussovej opere Kavalier s ružou uliou Sophie, v newyorskej Metropolitannej opere r. 1967 debutovala v Mozartovej Čarovnej flaute, kde samozrejme zažiarila a chytila srdcia divákov áriou Kráľovnej noci. V troch sezónach v MET mala 26 vystúpení a spievala i ďalšie Mozartove postavy - Paminu, Zerlín, Suzanu ako i Straussovu Sophie v opere Kavalier s ružou. Ďalej to boli operné scény v Paríži Palais Garnier, v Miláne La Scala, opery v Mnichove, Kolíne, Berlíne, Buenos Aires. V 80-tych rokoch začala L. Popp spievať i vo Wagnerových operách - Elsu v Lohengrinovi, Evu v Majstroch spevákoch norimberských, senzáciou

bola jej rola Marschallin v Straussovej opere Kavalier s ružou. Jej partnermi boli na scénach i v nahrávacích štúdiách N. Gedda, L. Fischer-Diskau, P. Domingo, L. Pavarotti, Peter Dvorský a mnohí iní. Z dirigentov - C. Kleinberg, W. Sawalsch, O. Klemperer, G. Solti, L. Bernstein, Ch. Mackerras i R. Kubelik. Počas svojej kariéry Lucia Popp nahrala 33 kompletných oper ako aj piesni na gramofónové platne pre spoločnosti ako EMI, DG, Sony, RCI, Decca, Philips. Len zriedkakedy nahrávala úlohy, ktoré nespievala na javisku. Okrem už spomínaných sú to ešte úlohy v operach ako napr. v Idomeneo, La clemenza di Tito, Fidelio, Hansel a Gretel, Sur Angelica, Bohema, Nápoj lásky (s Dvorským), Príhody Lišky Bystroušky (s Randovou, Blachutou), Její patorkyňa (s Dvorským, Randovou). Na videu z r. 1982 je možné vidieť L. Popp napr. v hlavnej úlohe Mařenky v Smetanovej opere Prodaná nevěsta a v Dvořákovom Requiem s Pražským SO z r. 1993. Výber Mozartových árií v jej interpretácii vydalo EMI v prestížnej edícii Great Recordings of the Century.

Sopranistka Lucia Popp bola vyhladávaná aj ako koncertná speváčka. Na svetových operných scénach pôsobila 30 rokov. Za svoju dlhoročnú vynikajúcu prácu opernej sólistky vo viedenskej a mnichovskej opere získala titul "Kammersängerin". Viedenská filharmónia jej udelila ako poctu "Silver Rose", načo bola hrdá. Terézia Ursínyová v knihe "Zlaté hlasy slovenskej opery" m. píše: "Jemný zamatovo znejúci soprán, skvelá technika, ale i fyzická krásna, hudobná inteligencia v jej prejave dodávala svojej osobnosti umeleckú jedinečnosť. A tak po odchode spomedzi živých jej hviezd neshasina..."

Bratislava sa od r. 1996 stala dejiskom medzinárodnej speváckej súťaže Hommage á Lucia Popp. V súčasnosti sú to už len koncerty na jej počesť v sále Slovenskej filharmónie, ktorých sa zúčastňujú významní sólisti a dirigenti. ■

Je dobré si pripomenúť listopadové udalosti, ktoré otriasli svetom, i kedy dnes po nich ani pes neštékne, a média štěkajú v inej tónine. Pred 100 lety revolúcie v listopadu, zvaná říjnová k poplavení školáků i věřících, sľbovala zářný zítřek, ačkoliv nadělila svrab a nešťovice pro dvě generace lidí v Evropě i Asii, a teprve generace třetí zrušila marxismus-leninismus jako totalitní a fantasmagorické bloudění.

Čtyři roky zběsilé války mezi císařsko-královskými bratrance, nazývaná první světová válka, zatloukla do hlav národů ideu, že cokoliv bude lepší než to, co bylo, a v Rusku se chopil kormidla Uljanov -Lenin, který demontoval carský absolutismus a pozvedl na carský trůn sebe a svoje boľševické, později komunistické straníky. To, co sľbovali nesplnili a navzájem se hubili jako nikdy v dějinách lidstva tomu tak nebylo, když ještě bůh a nebe a peklo brzdily vladaře.

Lenin a po něm Stalin zakázali náboženství co 'opium lidstva' a vymetli z hlav pomyšlení, že po utrpení na zemi je očekává blaženost po smrti. Komunisté snížili tzv. pracující na otroky. Přesně 400 let před Leninovou revolucí se odehrávala v Evropě revoluce v podobě Martina Luthera, který vyhlásil na vratech kostela reformaci katolické církve a mluvil o 'svobodě ve svornosti'. Tato Lutherova myšlenka 'svoboda ve svornosti' otevírala individuální svobodu ducha a přislíbila lidem právo na vlastní výklad štěs-

Co všechno se událo...

Rost'a Firla

ti a smyslu své individuální existence. Milióny lidí to pochopili tak, že mohou hledat vlastní cestu a zamířili do Nového světa, Ameriky, aby tam hledali naplnění své existence.

Takovéto individualistické kacířství Lenin zarazil okamžitě, protože by v Rusku nezůstal nikdo, aby uskutečňoval myšlenky centrálního plánování a státního vlastnictví výrobních prostředků včetně totálního zotročení. Zatímco Evropané byli v zákopech a hubili se vzájemně po miliónech ve válce, a v následujícím revolučním marštu a občanské válce, lidé v novém světě chodili do kin. Namísto válečných strojů budovali Američané kinematografii v Hollywoodu; v čase války točili stovky celovečerních filmů a tisíce krátkých filmů, zatímco němci, ale výmluvných, které se promítaly v 20.000 kinech po Americe a ukazovaly miliónům plátcích diváků, jak vypadá svět a samovolné utrpení v Evropě.

Deset let po ruské revoluci, která hodně nasľbovala a pramálo uskutečnila, americký film vyvinul ozvučnění filmu a kinematografická revoluce zaplavila svět americkými filmy, což trvalo dodnes, a po ruské revoluci a marxismu-leninismu zbyly stopy jen v archívech, popřípadě v zapomenutých koutech světa jako je Kuba nebo Severní Korea. Jistě si nikdo nemyslí, že je Čína komunistický stát.

V červnu roku 1927 Američan Charles Lindbergh přeletěl Atlantik z New Yorku do Paříže za 40 hodin v jednomístném letounu Spirit of Saint Luis a otevřel tím vzdušnou cestu ke spojení starého a nového světa. O 10 let později, v r. 1937, začala sériová výroba letounů DC-3 pro přepravu 21 cestujících na transkontinentální vzdálenosti.

Úmyslně jsem vybral kinematografii a letectví jako ilustraci toho, proč Amerika zkvětlá. Protože funguje pro milióny lidí, zatímco komunistická revoluce začla na úbytě, protože z lidí udělala otroky. Lutherova myšlenka 'svoboda ve svornosti' trvá a nevidím žádný důvod k obávám, že šílené nápady sociálního inženýrství, jako byla revoluce v Rusku před 100 lety, mají jakoukoliv naději; posledních 27 let se bourají sochy Lenina a ideologie marxismu-leninismu. Jenom vládce v olejové velmoci Venezuele, kde obyvatelé stojí fronty na chleba a toaletní papír, utílili výročí VŘSR odhalením pomníku Leninovi, a lidé v ulicích volají Pomoc našim pánbůh. ■

Na adresu M. Jelinowicze

► ze str. 4 si formuláře a posílá poplatky, které mizí v labyrintech vládních úřadů. Byrokracie mohutní a my s ní neustále zápolíme. Můj důraz je však na akci individuální. Je ovidivně, že životní úroveň, kvalita denního života, obrovská škála nových příležitostí v dnešním Česku se nedá srovnat s ekonomickou a duševní bídou a morálním krachem komunistického Československa. „Kurz neustálého obohacování vybraných jedinců na úkor většiny“ (cituji pana MJ), to existovalo vždy a všude, od krále Jindřicha VIII. až po prezidenta Trumpa. Na tom není zbla nového. Ne všude jsou demokratické instituce stejně vyspělé a morální kompas dokonale kalibrován. Komunistické elity se vyznačovaly ještě o víc do očí bijícím způsobem obohacování a epidemií okrádání než ty elity kapitalistické. To není dáno geopolitickou situací, nýbrž lidskou náturou. Otázka je, jak já, jako individuum, budu rozhodovat o svém vlastním životě. Není jediné pochyby, že moje morální autonomie a skoro neomezená osobní svoboda mi dnes umožňuje daleko lepší život - at už je hlavou státu kdokoli - za podmínky, že společnost (na rozdíl od komunistických tyranií) hraje zhruba podle stejných pravidel, a tak tomu je ve všech západních zemích, včetně ČR, kde jakékoliv srovnání s uplatočením, nudným a prázdným životem pod jhem Husákovy a Bilakovy tyranie je tristní. ■ (K tématu také Petr Kohout na str. 6 ►)

Mnozí čtenáři mají jistě podobné zkušenosti jako já, když jim příbuzní či známí čas od času posílají přes internet pamflety hovořící o tom, jak bylo v minulém režimu vlastně mnohem lépe než po pádu železné opony. Tyto materiály většinou hovoří o věcech typu jak bylo levné hovězí, jak málo se v porovnání se současností platilo za bydlení, o "bezplatném" školství a zdravotnictví (ve skutečnosti ani jedno z toho "bezplatné" nebylo) atd. Není těžké pochopit, kdo podobné propagandistické lamentace připravuje a podstrkuje po internetu.

Stačí si položit otázku, kdo má na popsané propagandě založenou politickou platformu, kdo neustále opakuje, že "každý měl zajištěnou práci" apod. Je jasné, že to je připravováno neobolševickou KSCM. Není mi nikdy příjemné, když si uvědomím, že odesílatel této demagogie věří - jinak by to asi nerozesílal - ale tak nějak jsem si na to zvykl.

Co však na mě zapůsobilo jako blesk z čistého nebe, byl článek v čísle 15 (str. 6) Nového domova, který autor Martin Jelinowicz, současný úřadující předseda torontské odbočky Českého a slovenského sdružení v Kanadě, již

Reakce na článek v Novém domově Petr Kohout: NEOBOLŠEVICKÉ PÁBENÍ?

jsem členem, nazval velmi příznačně: "Tak nějak to vidím já". Článek obsahuje vedle dalších "moudrostí" kyčlivé rádobylfiozofování typu: "Česká republika je příliš bezvýznamná a malá lodička unašena neznámou kam ve světovém moři". Věrozhodně Martin dále pokračuje v duchu typické komunistické propagandy: "To, co se děje, není udržitelné. Neustálé obohacování bohatých a drancování přírody nemůže jít do nekonečna". "Zlatým hřebem" článku je však něco, co by jeden čekal v programovém prohlášení neobolševické komunistické strany, nikoliv od lídra ČSSK, které vždy bylo proti (jakýmkoliv) diktaturám a v dobách, kdy naše rodná země byla totalitní, bojovalo za návrat svobody a demokracie. Leč posuďte, jak to "laskavě nějak" vidí Martin Jelinowicz: "Pád Sovětského svazu, ať už byl jakýkoliv, byla porušená rovnováha sil. Západ zjistil, že mu nic nebrání v dobovačských výbojích mezinárodně a finanční kapitál uvnitř jednotlivých zemí zjistil, že mu už nic nestojí v cestě a nastolil kurz neustálého obohacování vybraných jedinců na úkor většiny". Nevím, čím se v současné době pisatel živí, ale jsem si jist, že kdyby tento "materiál" nabídl zmíněné Komunistické straně Čech a Moravy, určitě by mu "hodili lano" a nabídli místo propagačního referenta v Kanadě - určitě by se jim hlasy emigrantů hodily.

Podívejme se praktickým pohledem, co ona Martinem Jelinowiczem postrádaná "rovnováha sil" ve skutečnosti znamenala, když SSSR (v souladu s "rovnováhou sil") okupoval téměř půl Evropy. V jeho satelitních zemích to mj. zajišťovalo:

- zadržované hranice, které mnoho nešťastníků při pokusu dostat se ven z komunistického ráje zaplatilo životem, neb byli krutě zastřeleni. Ve Východním Německu té doby navíc platil zákon, podle kterého museli pozůstalí zaplatit vystřílené samopalové náboje, kterými byli jejich příbuzní zabiti. Byl o tom natočen dokumentární film, který jsem viděl, v němž o této věci mluvili rodiče zastřeleného osmnáctiletého chlapce. Ti, co pokus přežili, skončili na mnoho let v komunistických kriminálech;

- žalářování signatářů Charty 77 pouze za to, že se snažili poukázat na porušování lidských práv, které se stávávalo dodržovat, a chtěli s vedením státu navázat konstruktivní dialog;

- pronásledování a žalářování aktivistů VONSu (Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných), kteří poukazovali (v souladu se státem podepsanou Chartou lidských práv a svobod) na šikanu nevinných občanů.

Zmíněné věci jsou jen fragmentem bolševické zvěle způsobené onou "rovnováhou sil", která Martinovi Jelinowiczovi tolik chybí.

Zcela určitě též nebude od věci podívat se, jaké praktické důsledky měla tehdejší neexistence faktorů, který M. Jelinowicz nazval "kurz neustálého obohacování vybraných jedinců na úkor většiny". Tím měl autor zřejmě na mysli tržní systém namísto onoho známého komunistického plánovaného hospodářství zajišťovaném tehdejší "rovnováhou sil": K nedostatkovému zboží neplatily pouze dějiny a ostatní západní oblečení, ale i věci denní potřeby. K tzv. "podpultovkám" patřilo např. telecí maso, játra, uherský salám či mnohé druhy v nekomunistických zemích běžné dostupného ovoce a zeleniny. Na tyto věci stáli zájemci před obchody fronty nezřídka od pěti ráno či ještě dříve, ačkoliv obchody otvíraly převážně v osm. Permanentní nedostatek toaletního papíru a často těžko sehnatelných dámských vložek byl všeobecně znám - nevím, zda i M. Jelinowiczovi - ale děly se i jiné věci.

Vzpomínám si, jak nedlouho před mým odchodem z republiky (červenec 1980) zmizela z drogerii zubní pasta. Ovšem běžné v drogeriích dostupné - v Československu vyráběné značky zubní pasty, se vedle importovaných druhů najednou objevily v Tuzexu. Jak vyšlo po pádu komunistického režimu na jevo, podobná "ekonomická opatření" bývala zaváděna, když stát potřeboval u lidí odčerpávat západní valuty, do nichž si mnoho Čechů a Slováků důvěřně mě malíčkovit, "podoma" ukládalo uspoř. O nedostatku kvalitní elektroniky raději ani nemluvit. To ovšem neplatilo pro komunistické papaláše - ti měli svoje tzv. "diplomatické prodejny", do nichž běžný spotřebitel neměl přístup. Je skutečně zajímavé vidět, že popisované "neobohacování se na úkor většiny" a "rovnováhy sil" se svými praktickými důsledky mohou ještě dnes, kdy o této situaci bylo v průběhu let napsáno opravdu vše co

Přiletí k nám zpívat KOS, přijďte si poslechnout

Obě uvedená vo-
kání tělesa patří ke
špičkám sborové
interpretace v domovině a svoji po-
věst šíří i po světě. Reprezentují sou-
časnou sborovou úroveň - hostují v
renomovaných hudebních domech,
prezentují svůj um na nespočetných
přehlídkách, soutěžích, jsou součástí
vystoupení orchestru světové po-
věsti. Všude sklízí obdiv a úspěch.
Ten, kdo má rád vokální hudbu, za-
jistě uvítá i koncert dalšího pěvecké-
ho smíšeného sboru KOS z Litomyšle.
Jeho sborníkem je entuziastický
Milan Motl, umělec, jehož práce byla
již několikrát oceněna zvláštními ce-
namí porot. Pod jeho vedením získal
sbor celou řadu zlatých medailí jak v
domácích, tak i mezinárodních sou-

(2011), vánoční koncert pro UNICEF
ve Valdštejnském paláci Parlamen-
tu České republiky v Praze (2013),
Mezinárodní hudební festival Mladá
Praha (2014, 2016), vystoupení na
velvyslanectví ČR ve Vídni (2016),
na univerzitách v Kanadě (2008) a
USA (2016). Velmi si ceníme také
mnohá ocenění z mezinárodních
sborových festivalů.

■ Mají soutěže sborů své opodstat-
nění? Jak si vede ten váš?
Bezesporu! Pro sborníka je to mo-
tivací příležitost pracovat na udržo-
vání či zvyšování kvality sboru. Pro
zpěváky je to možnost poměřit své
sily s jinými sbory. Sbírají zkušenos-
ti, poznávají sbory z jiných zemí, se-
znamují se s jejich hudbou, odliš-

Již podruhé dorazíme v počtu 48 hu-
debníků.

■ Můžete nám naznačit, jak cestu do
zahraničí řešíte finančně?

O náklady na americký kontinen-
tu se stará Czech Symphony Pro-
ject. Na nás je úhrada letenek. Vel-
kou finanční podporu nám poskytují
naše škola, město Litomyšl a Krajský
úřad Pardubického kraje. Část nákladů
je rovněž na studentech a jejich
rodičích.

■ Má sborová práce v Česku pořad
tolik příznivců jako v minulosti?
Domnívám se, že zájem tu stále pře-
trvává. Sborové hnutí má v českých
zemích velkou tradici. Bohužel, pod-
pora ze strany státních institucí opro-
ti jiným zemím je dle mého názoru
nedostatečná, a to je velká škoda. V
tomto ohledu nás mnohé země, např.
severské a asijské, předstihují. Každý
národ - stát by si měl svých tradic
vážit, udržovat je a rozvíjet.

■ Váš osobní největší úspěch a
úspěch sboru?

Za největší úspěch sboru považuji
skutečnost, že již 15 let funguje sbor
ve smíšené sestavě, a úspěšně. Na
pedagogické škole jsou chlapi ve
výrazně menšině, ke zpěvu nemají
takový vztah jako dívky, jsou méně
vyzpytáni, po všech stránkách je s
nimi náročnější práce. Za svůj
větší úspěch považuji zkušenou pl-
nou zpěváků, a zájem o sbor roste.

■ Co nám zazpíváte?

V adventním čase to budou zejmé-
ná vánoční koledy a písně. Přípra-
vili jsme také výběr ze slavné Čes-
ké mše vánoční Jana Jakuba Ryby,
chybět nebudou ani lidové písně v
úpravě současných skladatelů, které
budeme prezentovat v lidových kro-
jích. Zazní také spirituály a současné
duchovní písně.

■ Jak dlouho tady pobudete?

V Kanadě strávíme necelý týden,
naše koncertní turné pak bude po-
kračovat ve Spojených státech ame-
rických. Před odletem jsme se zú-
častnili festivalu studentských sou-
borů Festa academica Praha. Festi-
val klade velký důraz na připomínku
události 17. listopadu a také na jeho
rozměr coby Mezinárodního dne stu-
dentstva.

■ Co Vám osobně tato práce dává?

Možnost předávat mladým lidem lás-
ku k hudbě jako hodnotě, která člo-
věka obohacuje duševně i sociál-
ně. Společný prožitek z hudby, který
se na základě určité symbiózy mezi
sborníkem a zpěváky přenáší na
vnímavé posluchače je asi tou nej-
větší radostí a odměnou. Sborníkem
mládežnického sboru není "pouze"
umělcem, je také vychovatelem - pe-
dagogem a do určité míry i psycho-
logem.

Možná také určitě utváření osobnosti
a hodnotové orientace mladých lidí -
to je to, co mě na té práci baví.

ZA ROZHOVOR DĚKUJE - vk -
FOTO: ALBUM SBORU

těžích a festivalech.

„Ve sborech jsem zpíval od malíčka,"
uvedl v dálkovém rozhovoru pro náš
list. První sborníkové zkušenosti
získal už za studií na univerzitě.

■ Odborníci vás řadí k nejlepším pě-
veckým sborům. Podle čeho se po-
měřuje úroveň sborů?

Technická vyspělost, hlasová kultu-
ra, intonace, barva a zvuk sboru, re-
pertoár, celková interpretační úro-
veň - to vše jsou konkrétní atributy
posuzující kvalitu pěveckého těle-
sa - a chtěl bych zdůraznit, že ale zá-
kladem kvality sboru je poutavá a dů-
sledná práce.

■ Sbor má za sebou řadu představe-
ní, které z nich považujete za nejvý-
znamnější?

Nejvíce si považujeme možnosti
vystupovat vedle profesionálních těles
v předních českých domech jako je
pražské Rudolfinum, Obecní dům
či pódia prestižního národního festi-
valu Smetanova Litomyšl. Mezi dal-
ší významné události KOSu patří na-
příklad koncert v pařížské Invalidov-
ně pod záštitou české velvyslankyně

nm repertoárem i jejich mentalitou,
rozšiřují si rozhled. Z našich posled-
ních úspěchů bych jmenoval zlaté
pásmo a vítězství v kategorii smíše-
ných sborů na Mezinárodním festiva-
lu Young Prague (2013). Sbor si zde
vyzpíval také dvě zvláštní ceny po-
roty: za vynikající provedení povinné
skladby a vynikající provedení lidové
skladby. Dále je to zlaté pásmo z Me-
zinárodního sborového festivalu v Bu-
dapešti (2015), zlaté pásmo a zvláštní
cena poroty za dramaturgii sou-
těžního programu z festivalu Slova-
kia cantat v Bratislavě (2017).

■ Která místa navštěvujete se sbor-
em nejraději?

Momentálně se velmi těšíme na ná-
vrat do USA, kde je velmi vlnivé a
spontánní publikum. Velkou roli v
naší preferenci hraje i přijetí našich
studentů v rodinách, které bylo velmi
vřelé a srdečné.

■ Jak velké bude těleso v Torontu?

Pozvání americké organizace Czech
Symphony Project zastoupěné dr.
Michaellem Šustem bylo velkorysé.

se napsat dalo, někomu chybět. Nicméně, Martin Jelinowicz má jistě
právo na svůj názor, stejně jako má právo se nad ním pozastavit.

Ať už výsledky nedávných voleb v Čechách naznačují jakýkoliv trend,
mohu M. Jelinowicze ujistit, že jeho strádání "blahých komunistických časů" v
dobách existence jemu nyní chybějící "rovnováhy sil" Čechům nechybí. Kdy-
by jím to chybělo, nedostala by neobolševická KSCM jen 7 proc. hlasů. Chá-
pu, že redakce Nového domova otištěním Jelinowiczova článku chtěla docílit
jakési "názorové vyváženosti" (ty uvozovky jsem použil záměrně).

Rád bych věřil, že Martin Jelinowicz, jehož znám jako slušného a poutivého
člověka, svůj naprosto neinformativní výpovek napsal z pouhého nedostatku
informací a uánělení. Nechce se mi připustit možnost, že by Martin skuteč-
ně litoval rozpad SSSR (a tím vzniklé "nerovnováhy sil"), jež hlavní architekt
vítězství nad komunismem, prezident Ronald Reagan, nazval výstižně a zce-
la oprávněně "Evil Empire". ■

Zdeněk Smejkal

Vyšlo v on-line deníku Neviditeľný pes http://blog.aktualne.cz/blogy/benjamin-kuras.php?itemid=30385&_ga=2.202058193.1941460465.1510781161-1990450051.1510781161. 16. 11. 2017

Po dva dny a začátku listopadu jsme měli možnost sledovat nevšední představení národopisného pásma slovenské tradiční svatby. Připravily je Katarína Kozáková a Olga Turoková.

Podnět přišel od Katky, a ukázalo se, že její odhad zájmu obecnosti byl správný. Je příznačné pro slovenskou komunitu zachování účty vůči starému dědictví předků. A není to planá nostalgie či melancholické vzpomínání. Slovinci prostě svoji zemi, svůj jazyk, svoje předky a všechno, co dokumentuje dělnost a oddanost slovenského lidu od prapaměti až po dnešek, milují a ctí.

"Už dávno som rozmyšľala nad programami Klubu Martina Rázusa, ktoré poriadame pravidelne už sedem rokov, aby boli čo najzaujímavejšie. Vždy boli zamerané na slovenskú kultúru a slovenské dejiny. Na poslednej návšteve na Úrade pre Slovákov žijúcich v zahraničí v Bratislave sme sa znova rozprávali o tých, čo žijú v zahraničí, o ich aktivitách a o zachovaní slovenského jazyka

vou svatbu nezažil, prekvapilo, koľko ľudčeství, koľko poezie, citu, vŕlosti, účty k rodičom a k životu samému je v ní ukryto. Koľko dynamiky a temperamentu obsahujú národné písně, a nemusí íť ani o svatebnú. Dilo mělo štěstí nejen v obdivu Katčině, ale i ve schopnostech dramaturgických, režijních a scénaristických Olgy Turokové. Byla to velká práce musím opakovat pokaždě, když přijde na Svatbu řeč, i když výsledek vypadá tak samozřejmý, logicky hladce postavený, vzdušný v pojetí, přizpůsobený v posloupnosti a kompaktní v projevu neherců i hudebníků. Vše ladilo, atmosféra nevychladla ani u vážných scén. Každý, kdo seděl v improvizovaném jevišti haly kostela sv. Pavla, byl hostem svatebního obřadu i hostiny. Možná prožíval nanovo, co kdysi ve své dědině. Tklivá krásna lidových písní vybudila každého natolik spontánně, že prostě zpívali všichni se všemi...

Námět národopisného bohatství Slovenska nebývá tak častý, proč přijíma tuto práci?, zeptali jsme se Olin-

Soubor, který vytvořil krásnou podívanou: v první řadě třetí zleva producentka Katarína Kozáková, první zprava režisérka, dramaturgyně a scénaristka Olga Turoková

jednoducho reagovať na to, čo hovori predchádzajúci herec. Nechala som ich, nech si to skúsia. Čo k tomu dodať? Sami zistili, že vôbec nevedia čo povedať, a keď som im predložila scenár, dostali trému len pri jeho čítaní... a tak sa postupne zoznamovali s pojmami, ktorých význam im dovtedy veľa nehovoril.

Po troch mesiacoch som sa im znovu predstavila ako ich režisérka, položila siedmkrát prepísaný scenár na stôl a požiadala ich, aby ma konečne rešpektovali a dôverovali mi, že im slubujem dobrodružnú cestu, ktorá sice nebude ružami vystlaná, ale na ktorú nikdy nezabudnú. No a tak sme sa od tohoto momentu odrazili, ale už s novou dynamikou, keď na skúškach zavládla iná atmosféra, ticho a rešpekt."

Dramatizovať a režírovať takový námět by mohol ľahce skĺznuť do kýchavite melancholické hmoty. Je to téma na jednej strane vďečné pro radu príznivcov, ale i nevďečné práve pro senzitivitu zpracovávaní. Kde je ten moment, ktorý rozhoduje o úspechu či neúspechu diela?

"Je nutné zvládnuť dramaturgiu, hudobné aranžmány, účinkujúci nesmú tápať, musia vedieť v každom okamihu čo majú robiť, kde majú stáť, kam odchádzajú. Dôležitá je kompozícia, dej, kostýmy, prednes, piesne, tance - a to všetko musí doslova vykviknúť do jedného nevšedného a originálneho celku: ...spomáľme, pridáme viac scén, zopakujeme to viackrát... toto sú nebezpečné cestičky, ktorými sa nerada uberám. Pokiaľ sa jedná o takýto druh deja, tento si zákonite vyžiada dynamiku a pestrosť - nemám na mysli farebnosť krojov, ale striedanie obrazov, hercov, priestoru, svetla, prelínanie hudby, spevu a tanca. Neopakovať to, čo už odznelo, nájsť tú jemnú líniu, kedy začať nejaký blok a kedy ho skončiť, dať do popredia to, čo je "chytľavé" pre diváka, samozrejme načasovanie je veľmi dôležité, ukázať krásu či už v oblečení, alebo mať napríklad krásnu tvár nevesty... veľa aspektov je potrebných vtesnať do hodiny. Myslím si tiež, že je potrebné odhadnúť i diváka, lebo to, čo ponúkame jedným sa nemusí páčiť druhým. Preto ak poznáme diváka, môžeme sa ľahšie vžiť do jeho mysle, byť divákom na vlastnom predstavení. Definitívne úspech drieme hneď od začiatku

v tom, aby sa divák nenudil ani minútu! No a ja sa o to vždy vo svojich prácach snažím už pri písaní scenára nespoliehať sa na hercov, ktorí by to mali vylepšiť - to sa niekedy stane, ale iba hereckým hviezdám," odpovedala Olinka.

Nutno říci i na adresu všech účinkujících v první repríze světové premiéry

že si vedli úžasne - přirozeně uvolněné, s respektem k vážnosti scény a situace, v níž se momentálně nacházeli. Dvojice v hlavní roli - Nikolka Vacval a Nikolaos Cupka - byla až dojemná, nakolik nás zavedla až na rozcestí našich mladých životů. Je nutné upřímně doznat, že si všichni vedli skvěle včetně znalosti textu. Na hře se podíleli: Majka Vacvalová, Miroslav, manželé Mario a Miriam Brazinovi, tanečníci Monika Slovák a Peter Brazina, Tibor Hapco, Anka Lenáková, Roman Vrba, Anka Švecová (ušila nevěstě kroj), Anka Hložanová, Lubika Dan, Soňa Pevná, Katka Kozáková, muzikanti Jolanta Bienek housle, Michal Čverčko akordenon,

val houslista světového formátu Ivan Ženatý na oblíbených Nokturnech ve městě, pořádaných dr. Krajným.

"Teraz si oddýchame tak do apríla, kedy možno zopakujeme naše vystúpenie. Tentokrát to bude na požiadanie ďalších záujemcov, ktorí sa na predstavenie nedostali, v hale kostola sv. Cyrila a Metoda. V priebehu budúceho roku by som možno ostala "na folklórnej vlne". Tento námiet mal príliš veľa dôvodov na to, aby upa-

dol do zabudnutia a nedostal sa na scénu, preto som si vyhrnula rukávy a nepýtala sa na dôsledky, inak by som sa do toho nebola pustila. Úžasné je mať priestory, kde môžete skúšať i vystupovať, organizátora, ktorý sa postará o to, o čo sa musím inak starať sama - v tomto prípade to bola Katka Kozáková, ktorú táto myšlienka napadla, a ja som ňou bola nadšená od úplného začiatku."

"Potešilo ma, že táto téma a jej spracovanie naplnila očakávanie mnohých. Blahoželám dvadsať amatérov - hercov, ktorí boli pre hru nadšení, mali čas navštíviť dlhé mesiace a podľa ich počtu upraviť text pôvodného scenára, ktorý som ja aj vypracovala. Ale ako mohli diváci vidieť

pre ďalšie generácie. Mnohé faktory sme spomenuli, ale mňa oslovil jeden, a to národné povedomie a národná hrdosť. Veď, keď mám rád matku, mal by som mať aj rád jej rodisko, rodnú zem a všetko s tým spojené. Čítanie knihy od Jozefa Jergu Svadba pod Tatrami s krásnymi ilustráciami Vladimíra Droppu mi zrazu otvorilo rozum i srdce. Začiatkom roka som začala čerpať z knihy dôležité pre mňa informácie a prenášať ich do scénaristickej podoby," charakterizovala začiatky Katka.

I když bylo těžké uvést obsah výpravné knižky z roku 1950 (Lipt. Mikuláš) do života, stal se doslova průřez tradičních svatebních zvyků nosnou myšlenkou scénického díla Olgy Turokové. Snad mnohého, kdo takto-

ky. "Cítila som sa byť tak trochu dážnikom mojim rodákom, akoby som bola pozabudla na krásu nášho folklóru, bohatstvo našich slovenských tradícií a nádhernu pestrofarebných krojov, spevu a tanco. Bzusa za mi otvorila pestrá paleta tej krásy so všetkým, čo k folklóru patrí a ja som bola unesená a vtiahnutá do práce tak, že som na dovolenku ani len nepomyslela. Úprimne - bola to riadna drina, ale bola to výzva, akú som doteraz nedostala, i keď som zo začiatku váhala, poddala som sa jej."

Jak se podařilo spojit dohromady úsilí tolika lidí a co na nich režisérka oceňuje? "...hm, tak to byla "zábava". Slovo "režisér a scenár" mi veľa nehovorilo. Boli takí, čo povedali, že scenár nie je potrebný, že budú

Objet z nejvšednejších, Olinka a její milovaný vnuk Kai Bourne Turok

Andrej Pevný klarinet, úvodní sólo na fujaru a zpěv rev. Ladislav P. Kozák. A všechna ta práce se neobešla bez nezištné pomoci Aleny Melasové ze Slovensko-Kanadského muzea dědictví.

Obě představení byla naprosto vyprodána i přesto, že vedle toho se konaly další zajímavé podniky - Nové divadlo dávalo historickou hru (čtěte na str. 9 ►) a v neděli konkuro-

naďšenie v práci a láska k rodnému Slovensku prekonalá všetky prekážky a výsledok podľa ohlasu bol nad moje očakávanie," uvedla predsedkyňa Klubu Martina Rázusa Katarína Kozáková a dodala: "...spolupracovať s väčším spektrom ľudí a organizácií to bola moja dávna túžba. Je to vždy veľké obohatenie predstavenia i divákov." ■

PŘIPRAVILA VĚRA KOHOUTOVÁ

PŘÍBĚHY ROZHODOVÁNÍ ZAUJALY

Nevím, kde skončily scénáře hry se čtyřmi příběhy Oldřicha Daňky s prapodivným názvem Zdaleka ne tak ošklivá, jak se původně zdálo, ale ne s prapodivnými příběhy. Všechny měly jedno společné, jak nakonec vyjevila dramaturgyně hry Brigita Hamvašová: „Všechny čtyři povídky spojuje autorova jediná myšlenka – jak se v každé dvojici snaží jeden druhého manipulovat, a jak se to daří nebo ne. A když už jeden nebo druhý povolí, tak se nakonec zjistí, že to nebyla až tak špatná volba a dochází ke smíru. Myslím, že titul je o tom, že když nemůžeme dosáhnout v krajní situaci kompromisu, pak se snažíme o manipulaci...“ Tentokrát se režijní práce dělila mezi jistě ne nezajímavé tvůrčí osobnosti divadla – Brigita, jako již zkušená divadelnice, která

prošla za život mnohými posty amatérského i neamatérského divadla, a Jan, jehož zkušenosti divadelníka se koncentrovaly zatím na hraní. Bylo docela zajímavé sledovat ono generační soužití na i za scénou. Nemyslím si, že došlo k vůbec nějaké byt' sebemenší kolizi, naopak se zdálo, že tato symbióza přinesla jenom to dobré, což Honza potvrzuje krátce po druhém představení: „Přestože Brigita, jak sama uvedla, nedělala konverzační hru, dokázala hercům záměry, na kterých jsme se domluví, vysvětlit, rozpracovat, zaranžovat pohyb na scéně, přišla se spoustou nápadů jak věci doladit, prostě byla to velmi zajímavá spolupráce. Co se týče herectví, měl jsem určitou představu, jak by charakter postavy měly vypadat, snažil jsem se herce k

tomu vést... myslím si, že to dopadlo dobře. Všichni mi dali více, než jsem očekával.“

Jan Šmíd nebyl v záviděníhodné pozici – vedle režie se upsal ke dvěma rolím, a ne jednoduchým: nezkrotného mladého lva si zahrál coby uherický král Ladislav IV., a spolu s divadelní sestrou abatyší Alžbětou Zuzkou Novotnou tak vytvořili v Příběhu uherském úžasné podívání plné emočních propastí, a moudrého a uvážlivého Prokopa Holého v Příběhu českém s Lenkou Kimlou, jež do postavy Holky naprosto čistě „spadla“. Nelze opominout Příběh flanderský s rozehraným napětím mezi touhou ženy a povinností královny Filipy Hegenavské vůči písaři Jeana Froissarta – naprosto zvládnuté citové polohy Lenky Novákové a Martina Bonharda, kde také citlivě volené pauzy dotahovaly jejich dimenze. Obecenstvo nedutalo při žádném z těch dvacetiminutových příběhů včetně rozkošnicko-mravním athénském Zuzky Matějkovičové a Vladimíra Straky.

Co si zaslouží ocenění, jsou věrohodné a nešizené kostýmy, v nichž se herci pohybovali pohodlně i ladně, a různé ty „třetky“ důležité pro dokreslení doby a společenského postavení té které postavy. Jednodu-

chá scéna dala možnost právě zazářit propracovaným kostýmům podle návrhu Jany Fabiánové a v provedení Dagmar Kalovské – to byl úspěšně dokonán režijní a designérský zámer. Ovšem otevřela také náruč Ivanu Rázlovi, v níž se doslova pohodlně usadil jeho promyšleně herecky zvládnutý Chórus se svojí čistou výslovností a příjemně níže položeným hlasem.

Neodmyslitelným půvabem dokreslovaly scénu nové tóny violoncella, které stejně jako tehdy před sedmnácti lety i dnes 3.-5. listopadu (už ze záznamu) vedl Jaroslav Jarosil, jenž je také autorem skladby pro tuto příležitost zkomponované.

Nevím, kde skončily scénáře s příběhy,

hy, které se mohly a také nemusely vůbec stát. V divákoví jistě zůstalo ono doladování situací, v níž jeden přemlouvá a druhý je přemlouván či tláčen k nějakému kompromisu ke změně života. Skripty se nyní ocitly někde vespod šuplíku – tato složka je na nějakou řádku let uzavřena. Ale přijdou další herecké, režijní, kostymové, technické, výtvarné, muzikantské aj. výzvy – to všechno je prostě divadlo. Něco mezi fantazií a reálem. Mezi poezií a fakty.

To nejbližší očekávání je načasováno na 20.-22. dubna 2018. Zanešete si do kalendáře, že vás, milí návštěvníci, čeká veselá podívaná. Příjemné prožívání dnů svátečních.

TEXT A FOTO VĚRA KOHOUTOVÁ

Vladimír Straka
Zuzka Matějkovičová

Martin Bonhard a Lenka Nováková

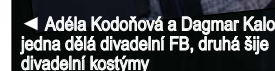
Karel Tamchyna a Ivo Mejzr společně "sedí v technické kukani" už pěknou řádku let. Umí si poradit se spoustou i přezáludných věcí

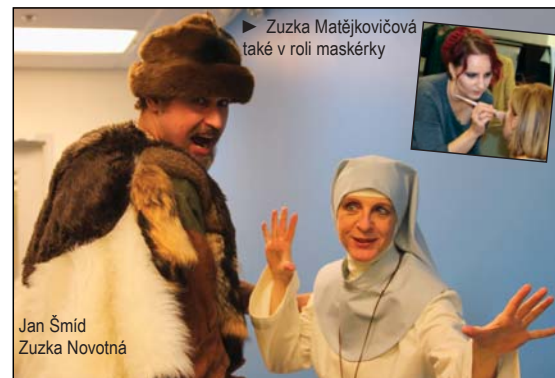
Brigita Hamvašová
režisérka

▲ Dáša Beláčíková
a Jana Fabiánová,
dnes už legendy ND,
prošly v divadle vším

◀ Adéla Kodoňová a Dagmar Kalovská
jedna dělá divadelní FB, druhá šije
divadelní kostýmy

Jan Šmíd
Zuzka Novotná

Lenka Kimla a
Jan Šmíd

Děkovačka je chvíle, kdy se už nedá nic dělat: co bylo předvedeno, to v návštěvnicích už zůstane. Ale je to také chvíle, kdy z ramenou opadne tíha zodpovědnosti a napětí a každý za i před oponou dá průchod šťastnému úsměvu tím spíše, jestliže se obecenstvo stalo pomyslnou součástí dění na scéně. ▼ Zleva: Zuzana Matějkovičová, Vladimír Straka, Zuzana Novotná, Brigita Hamvašová, Jan Šmíd, Lenka Kimla, Martin Bonhard, Lenka Nováková a Ivan Rázl

The Battle of the Czechoslovak Lions

By Peter Hála (7)

Unlike the German and Austrian troops who had a virtually unlimited supply of ammunition and grenades, the poorly dressed and meagerly equipped Czechoslovak soldiers were each armed with a few grenades, insufficient ammunition, a bayonet, and a rugged Russian Mosin-Nagant rifle which was reliable, but, due to its design, much slower-shooting than the straight-pull bolt Mannlicher capable of rapid fire up to 30 rounds per minute from a stable defensive position. One of the most striking features clearly visible in the pictures is the lack of helmets — almost all Czechoslovaks were wearing soft hats, the scarce helmets were likely reserved only for a handful of officers. The outdated Russian artillery behind the brigade was inaccurate and underpowered, thus incapable of the creeping barrage which won the Vimy Ridge for the Canadians. Considering they had to face over a hundred machine guns and dozens of mortars, without mortars and machine guns of their own, their victory was by any calculation almost miraculous.

Significance of the Battle of Zborov

The 1st regiment was the original Czech Company "Svatého Václava" still fighting under the oath and patronage of St. Wenceslas, the national saint of Bohemia. The 2nd regiment was named after George of Poděbrady, the

Czech nobleman who tried to reconcile the Catholics and the Hussite Ultraquists, and who eventually became a Bohemian king. The more experienced 1st and 2nd were supported by the newly formed 3rd regiment of "Jana Žižky z Trocnova", dedicated to the famous (alas needlessly ruthless) Hussite military strategist who never lost a battle and whose innovative tactics

have been used by many armies. The 3rd was divided between the 1st and the 2nd and acted as support and a reserve. It was only after the battle that Masaryk renamed the 1st regiment to "Mistra Jana Husa".

Regardless of their bitter sectarian past it was obvious then, and it still ought to be clear today, that the Czechoslovak Brigade was fighting for one united country based on true modern principles of nationality and religious diversity. A moving letter by a private Novák written on July 1st is a beautiful insight into the minds of these heroes and the ideals they were fighting for. A casual English translation cannot do justice to the beauty and simplicity of the Czech language, to the clarity of thought and coherence of expression, or to the deepest emotions expressed by this ordinary volunteer. It isn't easy to translate the passion of this soldier who was determined to win, but knew that the odds were against him. All his emotions poured out as he addressed his mother — the phrase "Drahá, zlatá mamičko!" is an expression of triply accented affection based on the Czech diminutive form of the word "mother", the diminutive being one of the most charming features of the Czech and Slovak languages.

My dearest, most precious, beloved mother!

I am a Czech soldier, a revolutionary. There is a whole regiment of us. Tomorrow early in the morning we will attack the armies of the perfidious kaiser, we will fight all the way towards You in Moravia, to Czechia, and we will bring you freedom. We will win! If needed we will all fall, like our ancestors fell at the Star on the White Mountain. That is our decision. If I fall, my dearest mother, don't cry. Say a prayer for me and for all of us and be proud that you have brought up a son who did not hesitate to sacrifice his life for the fortune of our nation. With my kisses and embraces, my most precious beloved mother...

One could write a long essay about the meaning of the word "revolutionary", needless to say, these brave Czechoslovaks were true revolutionaries, unlike the hosts of treacherous godless anarchists who for the next 100 years would masquerade behind that noble word, confusing the illiterate masses and stupid quasi-intellectuals by their satanic ideologies.

So what were the new national principles for which the Czechoslovak soldiers, regardless of their religion, were willing to die for? Czechs and Slovaks around the world were enthusiastic about the new national identity outlined by T.G. Masaryk who travelled widely to make his ideas for a new Europe known not only to expatriates, but to politicians and governments, and especially to the soldiers fighting for the national cause. In a nutshell, Masaryk's deep knowledge of the Bohemian Reformation, which preceded Luther and every other Protestantism that followed, drew on the original ideas of these reformers symbolized by John Hus who was unjustly and foolishly burned at the stake in 1415. Half a millennium later the democratic humanism re-emerged through Masaryk — "Religion will not lose thereby its weight of authority; on the contrary it will gain, if it is freed from the state and the arbitrary will of deified dynasties. What was right in medieval theocracy—the idea of catholicity, universality, mankind as an organized whole—will not be lost by democracy. Democracy also hopes and works to the end that there may be one sheepfold and one shepherd." (The New Europe, 1918). ■

TO BE CONTINUED (next chapter in #1.2018)

Osud relikviáře z Bečova

Dana Dvořáková (2. závěr)

Dřevěný podklad relikviáře je 140 cm dlouhý, 65 cm vysoký a 42 cm široký. Na bocích relikviáře jsou nádherně provedené postavy 12 apoštolů a v průčelí jsou postavy Ježíše a sv. Maura. Na bocích střechy je 12 medailonů s výjevy ze života sv. Jana Křtitele, sv. Maura, sv. Timoteje a sv. Apolináře, jejichž pozůstatky byly v relikviáři uloženy. Mezi medailony a na štítu střechy jsou posazeny drakohavky a intaglio pocházející až z antiky. Všechno to svítí a září zlatem a ohromuje krásou uměleckého provedení. (Mimochoodem, obsah relikviáře byl podroben vědeckým analýzám, ale stáří kostí nebylo možné ověřit.)

V roce 1888 vévoda Georg Friedrich zapůjčil relikviář světové výstavě uměleckých řemesel v Bruselu a poté jej přestěhoval do Bečova, kde byl umístěn v rodinné kapli. Kromě rodiny (a zřejmě hradního personálu) nikdo o existenci tohoto vzácného pokladu nevěděl. Výjimkou byl dr. Anton Gnirs, který v roce 1932 publikoval inventář přírodních a historických pamětihodností západních Čech. Separát této publikace, uložený v Bečově, však záznam o relikviáři nemá.

Na začátku druhé světové války vévoda relikviář ukrýl zároveň s lahve francouzských vín. Ale přišel rok 1945 a vévoda, obviněný z kolaborace s nacisty, byl zbaven všeho majetku a s rodinou odešel do zahraničí. V poválečných zmátcích a odchodu většiny německého obyvatelstva z Bečova stopa po pokladu zmizela. Na 40 let. Lidé, kteří zřejmě o pokladu věděli, byli buď odsunuti nebo po smrti.

V roce 1984 navštívil československý konzulát ve Vídni muž, který se představil jako americký businessman přicházející s obchodním návrhem. Pan Douglas, který žil v Rakousku uvedl, že se setkal s člově-

pověřil kriminální policii Československé republiky nalezením onoho vzácného pokladu. Bylo to trudné zadání, nikdo nevěděl, co se hledá a kde to může být uschované. Jelikož smlouva s p. Douglaem měla být podepsána během několika týdnů, času také nebylo nazbyt.

Členové týmu logicky usoudili, že půjde o majetek velmi bohaté rodiny, která z Československa odešla. Z dlouhého seznamu pomalu vylučovali různá jména, až skončili u pěti šlechtických rodin ze západních Čech. Jedním z hradů a zámků, které navštívili, byl Bečov. Kastelán rezolutně tvrdil, že v Bečově nic ukrytého není, zná tam přeci každý koutek. Navíc policistům ukázal inventář dr. Gnirse, kde, jak už bylo zmíněno, žádná vzácná věc uvedena nebyla. Vzpomněl si ale na nedávnou návštěvu jistého pána, který se představil jako Max von Croy, příbuzný rodiny Beaufort-Spontin, s nímž na hradě a zámku bydlel. Kastelán ho tedy pustil dovnitř a šel si po své práci. Po nějaké době viděl pána odcházet.

Kriminalisté se tedy obrátili na pohraniční policii a žádali o záznamy z roku, kdy pan von Croy navštívil Bečov. Tam skutečně jeho jméno figurovalo; navíc pohraničníci měli jeho fotografii. Tak se s fotografií jelo do Bečova, kde kastelán potvrdil, že záhadný pán je skutečně mužem na fotografii. Takže smýčka se utahovala, i když čas dříve ubíhal a do podepsání smlouvy zbývalo jen pár dní. Ihned byl do Bečova vyslán tým, kte-

někteří členové týmu přišli podívat a konečně viděli, co to vlastně hledají. Publikace byla kompletní a obsahovala popis objektu a jeho fotografie. Tak se potvrdilo, že ten vzácný předmět je skutečně v Bečově. A navíc se vědělo, že detektory kovů by ten předmět měly najít. Tak se jelo do Bečova, kopalo a kopalo několik dní, ale výsledky žádné. Jen rám od postele, části okapu, hřebíky, apod. Bylo velkým štěstím, že podepsání smlouvy se oddálilo díky několika výhradám vzneseným právníkem pana Douglaem, který navíc odjel na čas za území Rakouska.

To byl spásný klíč, jelikož se pan Douglas zřetelně neobával, že skryš by mohla být pod ledem a sněhem, tým mohl obrátit pozornost na interiéru hradu a zámku. Začali hradem, tukali do stěn, stropu, podlahy... až přišli do staré hradní kaple. Tam si všimli (proč až po několikáté návštěvě?) rozbitého okna a celkem čistých stěrů na podlaze. Bylo jasné, že někdo se do kaple násilím dostal. Byl přinesen detektor kovů a ten po chvíli reagoval na určitém místě pod podlahou. S velkým vzrušením tým začal odstraňovat prkna podlahy, štěrk a hlínu. A konečně - heureka - v suti se objevila skleněná kulička ze štítu relikviáře Sv. Maura. Kostelní zvony právě oznamovaly poledne a byl 5. listopad 1985. S největší péčí začali členové týmu odstraňovat vrchní vrstvy hlíny a sutě. Zdálo se, že relikviář byl uložen ve skleněné skřínce, zasypaný a prkna vrácena na původní místo. Neštěstím bylo, že sklo prasklo a hlína a suť se propadly do nitra relikviáře. Vůbec celý objekt byl poříben ve střepech a suti. Bylo třeba nesmírné trpělivosti a péče tu vzácnost vyzvednout na světlo světa a připravit na cestu do Prahy. Konečně měl místní kastelán pan Macek příležitost zhlédnout ten vzácný poklad. A zachránit ho pro Bečov: velmi duchapřítomně ho ihned zapsal do místního inventáře. Tímto aktem se ujistil, že relikviář přijde zpátky tam, kam patřil. Co do hodnoty, je tento předmět srovnatelný s korunovačními klenoty.

V Praze se relikviář ujal tým restaurátorů. Neměli lehkou práci: relikviář byl v desolátním stavu, - některé zlatnické technologie a postupy ze středověku už byly dávno zapomenuty. Skláním hlavu před těmi, kteří nám, po dvaceti letech úporné práce, umožnili obdivovat středověkou krásu. Dnes je románský relikviář sv. Maura vystaven v jedné z místností zámku. Tu také velmi dobře znám, neboť, jak jsem již zmínila, ze zámku udělal školu a já jsem v téhle místnosti jako školáčka strávila několik let.

Barokní zámek je krásně opravený a velice fotogenní. Našla jsem jeho fotografie dokonce na krabičce záplek. Mobilář je opět na svém místě. Je to důstojné místo pro předmět, který je hned po korunovačních klenotech druhým nejvýznamnějším pokladem v republice. ■ FOTO WIKIPEDIA

kem, který měl informaci o vzácném předmětu uschovaném na území Čech asi 150 km od Norimberka. Nabídl čsl. lidstě 250.000 am. dolarů, jestliže dostane povolení odvézt tento objekt za hranice. Vláda, chtivá valut, řekla, že se snad s panem Douglaem dohodne. A tak začalo dlouhé jednání a příprava smlouvy. Příslušné úřady ale nelenily a ihned

ry zoufale obhlížel obsáhlý areál. Kde začít? Co vlastně hledají? Je to kovové, najdou to za pomoci detektorů kovů? Nejdříve se členové týmu soustředili na exteriér. Byl listopad a mělo začít sněžit.

Mezitím někoho napadlo obrátit se na Umělecko-průmyslové muzeum s otázkou, zda mají kompletní inventář dr. Gnirse. Měli. A tak se na něj

FENOMÉN PRAHY

Městské pasáže a průchody (2)

Jana Fafejtová

PASÁŽ ADRIA - spojuje Jungmannovou ulici s ulicí Národní. Objekt navrhl pražský Němec architekt Josef Zasche ve spolupráci s Pavlem Janákem, Janem Štursou a Karlem Dvořákem, pro italskou pojišťovnu Riunione Adriatica di Sicurtà. Stavba připomíná „palazzo publico“ z Itálie 16. století. Objekt měl charakter multifunkčnosti, byty, obchody, kanceláře, kavárnu s terasou, kino, později přebudované na divadlo – i dnes má stále divadlo „Bez zábradlí“ Karla Heřmáka. Pasáž dostala zajímavé řešení s kruhovou galerií v zálohu a lichoběžníkovou dvoranou. Výzdoba pasáže je jeden spojitý skvost od proskleného stropu, až po mozaikovou podlahu se střežozemní inspirací. Nápaditá je i původní, zachovalá výzdoba mozaikové podlahy, která zobrazuje určité životní katastrofy, jako požár, neúrodu a další, jako tiché upozornění, že vás italská pojišťovna svými pojistkami může vůči nim ochránit. Pasáž je

chod z Národní třídy do Perlové ulice, je prakticky v blízkosti již popsané Adrie. Není velká, ale historii je více než znamenitá. Její prostor se iluzivně rozšiřuje a násobí zrcadly ve stropu a výkladci ve stěnách. Objekt dal Praze v letech 1865-66 Ignác Ullmann – autor pasáže je Pavel Janák, pro pasáž zvolil průchod mírným obloukem. V pasáži se dokonale vyzývají velký obchod se sklem a porcelánem jehož vystavený, dokonale nasvětlý sortiment sem jednoznačně patří a pasáži sluší a navíc připomíná minulost. Kdysi ve svém vzniku se pasáž jmenovala Gottwaldova, ale nemělo to nic společného s komunistickým prezidentem, nýbrž se jménem majitele zdejšího velkoobchodu se sklem. Ráda sem chodím, připomíná to tak trochu skleněné bludiště, nejraději sem chodím kolem Vánoc, vybírat si krásné skleněné české ozdoby na stromček. V 70. letech minulého století musela dát pasáž prostor vstupu do budovaného metra a

roků mimo provoz a z jeho původní pokladny je dnes směnárna. Od samého počátku šlo o multifunkční objekt s nabídkou obchodů i zábavy.

Obrovský pozemek umožnil za vlastním objektem přistavit i nižší stavby, směrem k Františkánské zahradě. Zde pak v letech 1934-35 bylo Nové divadlo Oldřicha Nového s prvními projevy divadelního surrealismu. Od šedesátých let 20. století pak oblíbené divadlo Semafor. Dnes, bohužel už bez divadla. Nesmímné zajímavou je dlažba pasáže, která je tvořena kamennými deskami placatého tvaru, v šedé, béžové a načervenalé barvě u kterých není zachována jednotná výška. Z počátku se mi dlažba vůbec nelíbila, jak ale šel čas, uvědomovala jsem si, jak je ve své různosti tloušťce svých kamenných dlaždic zajímavá. Každopádně dlažba vytváří dojem, jako by na ni byly použity přírodní materiály dvou různých tvrdostí a jeden z nich byl více omšelý a prošlapaný. Pasáž byla vrácena v restituci a přesto, že našimi médii čas od času proběhne zpráva o její rekonstrukci, není v ní o nějakém stavebním ruchu ani vidu ani slechu. PASÁŽ SVĚTOZOR doplňuje systém Alfý, je na ni kolmá a umožňuje nám projít do Vodičkovy ulice anebo vkročit do Františkánské zahrady, která svou udržovanou zelení poskytuje hodnoty celého zdejšího vnitroměstského pasážového systému. Jméno dostala od svého podzemního kina z roku 1947, které je dosud v provozu. Pasáž patří do mála těch, které nevznikaly jako součást stavební budovy, což v tomto případě byl palác bývalé České banky od autorů bratří Fišerových. Pasáž je dosti střízlivá, žádná okázalá zdobnost, až jakoby mírně průmyslové rysy a to díky subtilní konstrukci s proskleným stropem. Má umírněný počet obchodů, z nichž asi nejznámějším a největším je cukrárna a ovocný bar Světlozr, se neuvěřitelně dobrými dorty a hlavně proslulou zmrzlinou. Před cukrárnou lze posedět a pozorovat tak se zmrzlinovým kornoutem, celkový život v pasáži – což působí velice příjemně. Oživení pasáže navozuje nádherná obrovská barevná skleněná vitráž na reklamu elektrozávodu Tesly umístěná v jejím čele dle návrhu malíře Františka Hudečka. Ve dnech, kdy se mozaikovitými sklikly prodírá denní slunce, je pohled naprosto úchvatný. Když jsem někde poblíž těchto míst, nikdy tuhle pasáž nevynechávám, samozřejmě, že ani zmrzlinu. A ještě něco – schodištěm lze vystoupat na ohoz pasáže a pozorovat její život z výšky a přiblížit si i zážitek z vitráže. A na ohozu nikdo nikdy nebývá. ■

DOKONČENÍ PŘÍŠTĚ

Pasáže Zrcadlová a Alfa v Praze

Foto Wikipedia

vznosné dokonala. Nešetřilo se zde obklady z mramoru v růžovo hnědé barvě z rakouských Alp. Jsme ohromeni nad krásou mramorů s prosklenými vitrážemi, v úžasu hledíme na ztvárnění horoskopu s 12 znameními a hodinami. V pasáži můžeme vidět dva letopočty provedené v mozaice – „Ano dom 1924“ a „Riunione Adriatica di Sicurtà 1925“. Pasáž je živá, ve velmi dobrém technickém stavu – už kdysi dávno si objekt vybrali filmoví umělci a založili zde svůj Filmový klub. Obchodů je poskrovnu, ale ty, co jsou, sem svým sortimentem dokonale ladí. Dle mého mínění je to jedna z nejhezčích pasáží v Praze, přičemž je z venku naprosto ne nápadná, nemá také typicky obchodní charakter, o to více však má v sobě obdivnou nádhuru. ZRCADLOVÁ PASÁŽ - tvoří prů-

v následné rekonstrukci poněkud utrpěl její interiér. PASÁŽ ALFA – teď musíme dojít na Václavské náměstí, neboť tato pasáž tvoří jednu z nejdůležitějších pasáží vůbec, v jeho spodní části. Je součástí funkcionalistického paláce, bývalého obchodního domu „U Stýblů“ – proto se pasáž také někdy nazývá Stýblova, ale Pražané ji více oslovují jako Alfa. Obrovský palác, navržený Ludvíkem Kyselou a Janem Jarošíkem byl předpokladem i pro vznik obrovského obchodní pasáže. V jejím středu je dvoutpatrová dvorana za jejímž ochozem se nacházela luxusní taneční kavárna Boulevard – později přejmenovaná na Alf, ovšem pražské mládež ji výhradně říkalo „Boule“, dlouho a vytvářelo – já také. V podzemí se pyšnilo obrovské moderní kino pro 1200 diváků, které je už mnoho

Nejvyšší hodnotou knižky Vyšetřovatel je pravdivost. Je to pravda o zvěstech, kterých se dopouštěly osoby na mnoha místech na civilním obyvatelstvu Chorvatska, Srbska a Bosny a Hercegoviny... zdůrazňují pisatelé recenzí.

Autor, kladenský rodák Vladimír Dzuro, jenž kdysi pracoval jako kriminalista v pražských Vršovicích a posléze v Národní ústředně Interpolu, tu popisuje i svůj vlastní dobrodružný život. Po roce 1995 byl součástí týmu, který řešil válečné zločiny spáchané v Chorvatsku na Chorvatech. V roli vyšetřovatele haagského Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii hledal se svými kolegy na Balkáně osoby zodpovědné za nejhorší masakry od druhé světové války.

Před očima čtenářů tak po více než dvou dekadách let v plné syrovosti znovu ožívají kruté příběhy, které česká veřejnost i v dobách největšího válečného běsnění vnímala jen díky televiznímu a novinovému zpravodajství.

"Chtěl jsem zachytit příběhy lidí, s nimiž jsem se setkal a kteří se nám často při výsleších se slzami v očích svěřovali s prožitými krutostmi," vysvětluje Dzuro webu aktuálně.cz hlavní motivaci pro napsání knihy, která se zájemem

Vladimír Dzuro: VYŠETŘOVATEL

čtenářů nyní obíhá česká média. Čtení je to strhující, jde o záznam očitého svědka následků válečného běsnění na Balkáně, které celý svět sledoval s hrůzou a s jehož stopami se setkáváme dodnes. Jde o napínavé líčení práce vyšetřovatelů tribunálu, který tu z pera českého autora ještě nebylo! – vyslovuje se www.aktualne.cz

"Co jsem tehdy na Balkáně dělal, v Česku nikdo moc nevěděl. A já si řekl, že by to lidem možná mohlo zajímat," dodává autor, jenž od roku 2004 žije v New Yorku a vede tam kancelář Úřadu pro vnitřní záležitosti OSN. Mimo jiné tak dnes vyšetřuje korupci u mírových sil OSN po celém světě.

Nejznámější z balkánských zvěstí je příběh bosenské Srebrenice, kde Srbové v roce 1995 zavraždili přes osm tisíc místních muslimů. Dzurova kniha se ale točí hlavně kolem masakru, jenž se odehrál už v listopadu 1991 nedaleko Vukovaru na východě země. Před válkou tam téměř polovinu obyvatelstva tvořili Srbové.

Násilné střety obou etnik vyvrcholily dvouměsíční bitvou o Vukovar, po které Srbové, podporovaní Jugoslávskou lidovou armádou i srbskými paravojenskými oddíly, nakonec převzali vládu nad městem. Zhruba tři stovky zbylých Chorvatů, marně čekajících na evakuaci v místní nemocnici, srbsí vojáci odveklí na prasečí farmu do nedalekého Ovčare. Většinu postříleli a naházeli do hromadného hrobu.

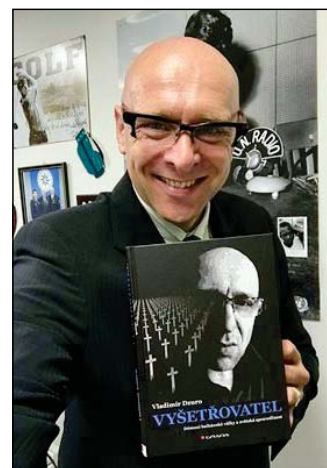
Dzuro a jeho kolegové hledali svědky poprav a zároveň veškeré důkazy, které by usvědčily pravděpodobné pachatele.

Čtenář má šanci nahlédnout do práce při exhumaci těl obětí, tehdy ostře sledované nejen místními politiky a médii, i do procedur, které měly vést k dopadení strůjců masakru. Vyšetřování vukovarské tragédie se odehrávalo v době, kdy sice haagský tribunál už několik let pracoval, váleční zločinci se ale spravedlnosti bez větších problémů vyhýbali a v ústraní si užívali pohodového života. Příprava věznic v nizozemském Scheveningenu zela prázdnotou.

Obdivuji vůli Vladimíra Dzura. Jeho morální sílu a touhu po spravedlnosti. Jeho nezlomnost při exhumacích. Pracuji na patologii a vím, co to vše obnáší. Kniha Vyšetřovatel zaujala pevnou pozici v mé knihovně a jsem velmi ráda, že Vladimír je Čech a dělá naší zemi čest. Kniha je osobním pohledem z jádra válečného konfliktu, který nás děsil svoji brutalitou v televizi i novinách. Vladimír viděl, prožil a popsal tak, že se k Vyšetřovateli budete ještě pár dní po přečtení vracet. Silvie Hájková, 10. 10. 2017, www.grada.cz

Čtenáři, zajímající se o historii, si knihu objednat online na uvedené adrese, kde je rovněž její elektronická verze: <https://www.grada.cz/vysetrovatel-9688>. Zájemci se dočkají také anglické verze, na které se nyní pracuje. ■

FOTO: ARCHIV AUTORA

17. listopad v historii... (dok. ze str. 1)

➤ ze str. 1

nili a řadu občanů odvěkli do připravených autobusů a kancléři Bezpečnosti.
SPOLEČNOST SE BOUŘÍ

Tvrdí zásah Veřejné bezpečnosti proti mladým lidem probudil celou společnost, která se definitivně rozhodla vzepít totalitnímu režimu. V den padesátého výročí, kdy byly uzavřeny všechny československé vysoké školy Hitlerem, začala "sametová revoluce" (na Slovensku "něžná"). Ta odstartovala rozsáhlé změny v politickém a hospodářském uspořádání Československa a vývoj po těchto událostech dostal rychlý spád.

24. listopadu odstoupilo dosavadní vedení komunistické strany. 7. prosince rezignovala federální vláda a 10. prosince přijal poslední komunistický prezident Gustav Husák slib nové vlády a sám abdikoval. Komunisté byli poprvé od roku 1948 v menšině. 29. prosince se stal prezidentem spisovatel a disident Václav Havel (1935) a volby konané v roce 1990 s drtivou převahou v Čechách vyhrálo Občanské fórum (51 %) a na Slovensku Verejnost proti násilí (36 %). Komunistická strana byla na kolenu, získala pouze 13 procent hlasů. Brána k plné parlamentní demokracii byla otevřena.

Dodnes se vedou diskuze o tom, že komunistická elita státní převrat připravila, aby si zajistila budoucí vliv v Československu. Přestože uplynulo téměř 30 let od revoluce, stále nemáme dostatek důkazů, abychom tyto spekulace mohli potvrdit nebo vyvrátit.

V pátek 17. listopadu byly pořádány napříč domovinou vzpomínkové akce a setkání, koncerty, tribuny, slavnostní pietní akty s pokládáním věnců obětem těchto událostí. Jak pohlíží občané a politici zorným úhlem historie na současnost? Všechna média věnovala události pozornost, našim průvodcem je web novinky.cz.

● "Česko je země silných a hrdých lidí", řekl k 17. listopadu kandidát na prezidenta Michal Horáček: "Já jsem projel celou zemi, navštívil jsem nějakých 500 míst a můžu vám říct, že to, jak vnímáme svou zemi prostřednictvím médií a sociálních sítí, to není ten pravý obrazek. Ta země není zemí závislých, nechápajících, malověrných lidí. Je to země silných a hrdých lidí, kteří jsou hrdí na to, co si odpracovali tam, kde bydlí. A jsou na to hrdí právem. Postoupili jsme vlastně dál, než jsem si odvážil snít." Silně prý vnímá odkaz Václava Havla. "Byl to můj osobní přítel, strávil jsem s ním v revoluci tolik napínavých hodin a považuji Václava Havla za člověka, který je pro nás důležitější, než si možná dneska uvědomujeme."

● "Demokracie a svoboda je úžasná věc, kterou jsme dostali do svých rukou. Je na nás, abychom ji udrželi," řekl novinářům na Národní třídě v Praze ministr kultury Daniel Herman (KDU-ČSL). "17. listopadu 1939 nacionálně socialistický režim rozpoutal děsivou mašinérii zla a nenávisti proti českým studentům a vysokým školám. Padesát let na to internacionální socialismus vedený komunisty udělal totéž, opět násilí proti českým studentům. Je na nás, abychom hodnoty svobody a demokracie udrželi, automaticky už to nebude."

ZDROJ: <http://www.rozhlas.cz>, NOVINKY.CZ

TAKLE SE VÍCE ČI MÉNĚ ZNÁMÉ OSOBNOSTI HLADÍ NA STRÁNKÁCH NOVIN, KTERÉ PŘINÁŠELY REPORTÁŽNÍ ZPRAVADAJSTVÍ.

Ovšem Petr Žantovský veškerou parádu viděl jinak: První máj jak vyšitý, pošlapaný odkaz 17. listopadu. Místo oslavy svobody brutální Drahošova (kandidát na prezidenta, red.) propaganda. Zhrušený Petr Žantovský hovoří o plivnutí na prezidenta, red.) propaganda. Zhrušený Petr Žantovský hovoří o plivnutí na prezidenta, red.) propaganda.

nuti do obličeje na webu ParlamentníListy.cz. Když šli lidé v roce 1989 cinkat klíči, tak chtěli svobodu. Právě svobodného etosu se nedostávalo 17. listopadu osmdesát let poté. Petr Žantovský (*1962) ◀ považuje včerejší připomínkové akce za propagandu jasně definovaných politických struktur a srovnává je s 1. májem. To, že se u poněkolkáté staly demonstraci proti stávající hlavě státu a tentokrát zcela zjevně ve prospěch jednoho z protikandidátů Jiřího Drahoše, ► vnímá jako naprosto znehodnocené, zneužitě a pošlapané všechno, co vedlo lidi v roce 1989 na Václavské náměstí a na Letnou.

Především tomu, co se dělo kolem výročí 17. listopadu, patří pravidelný přehled mediálních zajímavostí uplynulého týdne. „Jako účastníka listopadových událostí a jako člověka, který byl nějakým způsobem poměrně silně proskribován i tehdejšími systémem, mě velice uráží, když si teď mnozí lidé hrají na Václavském náměstí a jinde na to, že se opakuje listopad 1989, že je potřeba nový listopad 89 a že stává

tuhle akci už poněkolkáté jako demonstraci proti stávající hlavě státu. Tentokrát je to o to aktuálnější, že přímá prezidentská volba nás čeká už za pár týdnů. Pijde mi, že je naprosto znehodnocené a zneužitě všechno, co vedlo ty obvyklé lidi na Václavské náměstí a potom na Letnou i na všechny podobné akce, ale také do centra Prahy

během Palachových týdnů a během sprnu v roce 88 a 89. To je prostě plivnutí do obličeje těmto lidem," uvádí pro ParlamentníListy.cz Petr Žantovský. ■

Zdroj: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/monitor/Prvni-maj-jak-vysity-poslapan-odkaz-17-listopadu-Misto-oslavy-svobody-brutalni-Drahošova-propaganda-Zhrušený-Petr-Žantovský-hovoří-o-plivnutí-do-obličeje-512676>, 18. 11. 2017

Autor: doc. Mgr. Petr Žantovský, Ph.D. - publicista, komentátor a vysokoškolský pedagog, 28. října 2017 mu byla z rukou prezidenta udělena medaile Za zásluhy.

Je listopad a pomalu se vzpamatováme z přehlídky nápaditých kostýmů a vnučat nadopovaných cukrátky a také z frivolní změny času. A do toho klidu se rozezněly vánoční reklamy - připomínka, že se blíží starodávný cyklus narození Ježíše Krista a současné slunovrat. Křesťanství se rozšířilo po smrti Spasitele na Velikonoce a původně se šířilo pouze jako židovská sekta.

Jak se tedy dokázalo křesťanství stát náboženstvím (s různými odstíny) pro třetinu obyvatel zeměkoule?

Jistý Pavel, tedy Paulus a římský občan, původně Saul z kilikiského Tarsu, výrobce stanů pro římskou armádu a horlivý pronásledovatel křesťanské sekty judaismu, byl převrácen na víru v Krista cestou do Damašku. Do Damašku cestoval, aby dále tuto sektu pronásledoval. Pavel, teď už křesťan, si uvědomil, že sekta skomírá na jedné straně díky pronásledování ze strany židovských úřadů a na druhé straně díky omezení misionářství na Židy. Jeho geniální marketingový nápad byl, že je třeba se vykašlat na zápalné oběti, košer jídlo, obřizku a různé jiné restriktce judaismu a propagovat křesťanství mezi nežidovským obyvatelstvem. Byl to skvělý nápad - náhle mělo křesťanství neomezené množství potenciálních přívrženců. Díky římskému míru, dobrým cestám a moři bez pirátů se propagace křesťanství stala nebezpečně pouze ideologicky, cestování byl podružný detail, jak se ve 3. století vyjádří Eusebius, jeden z prvních církevních historiků. (Mimochoodem, Eusebius je první z ideologických historiků, v jehož šlépějích statečně následovali další, jako Marx v 19. století a nesčetní ve století 20. Je pouze cenný tím, že reprodukuje autentické dobové dopisy a dokumenty). Křesťanství se proto hlavně na řeckém východě říše rozšířilo, i když nebylo uznáno jako povolené náboženství, a tak zůstalo v ilegality až do Milánského ediktu císaře Konstantina, který legalizoval křesťanství. Nebylo to ovšem jako by císař Konstantin měl nějaké vidění, i když tvrdil, že viděl znamení krize před bitvou u Milvijského mostu v Římě. Edikt byl vyhlášen po dohodě mezi východořímským císařem Liciniem a západořímským Konstantinem.

Rozdělení římského impéria na východ a západ byl nápad Diokleciánův, který uvedl impérium do pořádku po skoro 50 letech střídajících se vojenských císařů v r. 284 n.l. Pronásledování křesťanů bylo velmi sporadické, záleželo na tom kterým císařem. Někteří už před Konstantinem vyhlášovali toleranci, aby se pak zrušila za následujícího císaře. Takže Galerius a Licinius byli pro toleranci, ale Maxentius, který se stal západořímským císařem (Konstantin byl napřed vzdorocísař) obnovil pronásledování křesťanů. Konstantin chtěl hlavně podporu křesťanů ve své válce proti Maxentiovi, a tak prohlásil, že vyhlásí křesťanství jako religio licita - povolené. Když Konstantin zvířel v bitvě r. 312 u Milvijského mostu nad Maxentiem, splnil své slovo. Další trik byl v tom, že když přešel císař vyhlásil

toleranci křesťanství, tak ani nemukli o navrácení zabavených majetků. Konstantin dodal ke svému tolerančnímu ediktu, že se církev musí navrátit jejich shromažďovací místa, jejich majetky "bez podvodu a klamu". Tento edikt je známý především tím, že se tato toleranční vyhláška stala trvalou, na rozdíl od předešlých. Ale edikt také obsahoval provize i pro

PŘEDVÁNOČNÍ

Eva Firlová

jiná náboženství "že všechna náboženství mají právo na svobodné vykonávání náboženských praktik, aby byl mír v naší době, každý má právo na své vyznání; tato direktiva byla vytvořena za tím účelem, aby žádné náboženství neutrpělo na své vážnosti".

Konstantinova matka Helena byla křesťanka a plně shromažďovala ostatky a přivážela je do Říma, a později, když Konstantin přenesl své hlavní město do Konstantinopole, tak tam. Konstantin sám se stal křesťanem na smrtelném loži, což bylo v roce 337 n.l. Církev byl vrácen movitý i nemovitý majetek a Konstantin jim také přispěl na stavbu nových kostelů, jako sv. Petra, což byl velký podnik. Proč vydal Konstantin tento edikt? Je fakt, že východořímská říše, kde většina křesťanů žila, byla velmi důležitá pro říši, byla bohatší než západní část a Konstantin doufal, že podpora křesťanů jeho vládě by mohla být tím jazyčkem na váze, aby se pořádek vynořovali nějaký vzdorocísaři. Což se mu podařilo.

Samozřejmě, zapomněl na to, že za staletí v částečné utajenosti se křesťanství rozbilo na sekty. Proto jen zíral, když se například žáci jednoho biskupa v Itálii porvali s jinými žáky kvůli církevnímu dogmatu. Kvůli těmto svárům v církvi svolal koncil v Nikei, kde svolal všechny biskupy říše, předsedal mu a řekl biskupům, že nejdou, dokud se nedohodnou na tom, v co se má věřit, že má těch jejich žabomyších válek tak dost. Pod jeho ocelovým zrakem se museli biskupové dohodnout na jednotném kředu ("věřím v jednoho boha, vševládého Otce, Stvořitele všeho viditelného i neviditelného, a v jednoho Pana Ježíše Krista...atd."), a tam také byl dán základ kánonického práva - proto se církevní právo a církevní organizace zakládá na římské organizaci práva a administrace

ve 4. století. Dnešní římská Kurie je vlastně starořímský senát. Křesťanské sekty, které toto kredo nepřijaly, byly vyloučeny z církve. Což samozřejmě jim mohlo být fuk, měli edikt, kde jsou tolerována všechna náboženství. Proto také sv. Augustin z Hippo Regia z Afriky byl chvíli vyznamatelem ariánského kředa, pak flirtoval s mithraismem, no a pak teprve pod vlivem milánského biskupa Ambrosia přelst na "to pravé" křesťanství. Své náboženské a osobní meandrování popsal v knize Vyznání, což zní nudně, ale je to

pikantní popis jeho ženami a různými sektami prosetého života. V latině se nazývají Confessiones, tedy spíše Zpovědi, než vyznání. V Římě v Konstantinově době bylo mnoho křesťanů, ale také vyznavačů jiných náboženství. Ammianus Marcellinus, poslední antický historik, křesťany rád neměl, že jsou nesnášenliví a nevzdělaní. Prý začali své školy, aby se děti "nenakazily" pohanstvím, jenže tyto školy byly považovány za nedostatečné a absolutně se posmívali, že jsou nevzdělaní, proto je sami křesťané zrušili. V senátu seděli křesťanství i pohanští senátoři vedle sebe.

Křesťanství se stalo státním náboženstvím za Theodosia I. (zemřel 395). Sám byl od roku 380 křesťan, ale dával si na čas s vyhlášením jediné náboženství. Kolem roku 391 onemocněl, a když se vyzdravil, tak nastoupil energický kurs proti pohanství. V roce 393 zakázal olympijské hry, čehož si nikdo moc neuvědomil, až když nechal podpálit Diův chrám v Olympii. Ze Senátu byla po mnoha staletích vykazána bohyň Vítězství a křesťanství bylo vyhlášeno jediným náboženstvím. Je otázka, jak se to dodržovalo, protože jsou známi pohanští senátoři i v 5. století.

Pro pochopení římských vlád, ať republikánských nebo raně i pozdně císařských, je důležité znát, že v antické tradici a filosofii byla historie považována za kruh, kdy současnost je těsně za vrcholem kruhu a je třeba vydávat energii, co největší úsilí a dělat to, co je jen možné (včetně válek), aby se věci společenské nezhoršovaly, tedy aby stály, společnost neklesla po kruhu dolů. Novinka obsažená v křesťanství spočívá v "lepších zítřcích," v což v antice hluboce nevěřili. Důležité bylo, aby se věci nezhoršovaly. V křesťanství jsou "lepší zítřky" v nebi, v naději na posmrtný život, popírád v příchod království nebeského na zemi. Jiné podobné ideologie tehdy, snad kromě kultu egyptsko-řecké Isis (vážený rival křesťanství) neexistovaly. Slavi mě tedy Vánoce, protože římský občan Paulus měl marketingový talent a císař Konstantin měl mnoho nepřátel a potřeboval křesťanskou podporu? Možná obojí a s němž nepostřehnutelným navíc; jinak by křesťanství 2000 let nevydrželo. Tak se těšme a slavme a nepřehánějme to s dárky. Zato přehánějme slavnostní atmosféru a rodinnou pohodu. ■

Navštivte náš web: www.masaryktown.ca

CORNELL UNIVERSITY V ITHACE

A RASOVÉ INICIATIVY

Ota Uíř

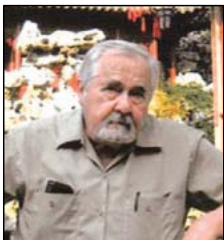
Ithaca je městečko s počtem necelých 30.000 obyvatel, k nalezení na půl cesty k Niagárským vodopádům z New York City, proslulého centra s oprávněnou pověstí Sodomy a Gomory, v roce 2001 mohamedánskými zásahem ochuzeno o dva mrakodrapy a přeměnoho životů.

Ithaca má k dispozici jezero Cayuga, 40 mil dlouhé, téměř 4 mil široké, různé hluboké, a tam na okolních svazích se daří vinicím s několika tucty příležitostí, kde popít zejména bílá vína výtečné kvality, toť zásluhou zdatných, zejména německých přistěhovalců.

Začátkem dvacátého století pionýři filmových novot tam natáčeli své němé opusy dřív, než prý vzniklo něco celému světu známé jako Hollywood. Pozoruhodnější je ale ona univerzita, ještě dost v divočině zrozena zásluhou dvou usedlíků - Ezra Cornell a Andrew Dickson, toť v roce 1865, když končila občanská válka Jihu proti Severu. Univerzita znamenitě rozkvétla, její campus sídlí na rozsahu 19 čtverečních kilometrů, momentálně s 14.000 undergraduate students, s doktorskými kandidáty celkem 21.900. Toto učiliště je jedním ze sedmi či osmi náramně prestižních adres takzvané Ivy League - břečtanové ligy, kterou tvoří Harvard, Yale, Princeton, Columbia, další takové záviděníhodné instituce. Se žádostí o přijetí na Cornell uspěje 14% zájemců. Takový úspěch ale znamená značné finanční břemeno: v roce 2016 roční poplatky pro rezidenty státu New York činil \$34.000, zatímco kdokoli, ať ze sousedního státu New Jersey nebo z dálné Tramtárie na opačném konci světa, je momentálně \$50.700. Takto důkladně ochuzen přijatý zájemce má možnost volby více než ze 100 studijních oborů, mezi nimiž je například i tuze hodnocená škola hotelová. Campus se značně hemží tvářemi asijskými, včetně čínských, oficiálně stále komunistických. Z pedagogů českého původu je několik ekonomů. Již nejjich George Gibian byl profesorem literatury zejména německé. Karel Husa, pedagog, hudební skladatel, mezinárodně proslul. Univerzita má ve vlastních kapsách momentálně endowment - nadace, dotace ve výši \$6,8 miliardy dolarů, vesměs zásluhou štědrosti úspěšných graduantů. Leckdo získá stipendium, s ním třeba už přijde z dalších zemí.

V celosvětovém hodnocení kvality vysokoškolského vzdělávání podle značného množství kritérií uznávaného systému World Universities Rating 2015-2016, se Cornell umístil na 18. místě. Z českých učilišť nejlépe dopadla Karlova univerzita - na místě 240. Západoevropská univerzita v mém rodném píním městě nijak nezazářila. Vlastně svou celou americkou pedagogickou kariéru jsem absolvoval v sousedství Ithacy. Odtud za mnou dojížděl student s podivným zájmem o tehdejší československý socialistický právní systém. Na jednání z našich setkání se ozval s otáz-

kou, zda bych měl zájem se setkat s českým spisovatelem, momentálně pozvaným rezidentem na Cornellu. Ptám se a ke svému úžasu jsem se dozvěděl, že to je velkán Škvorec. Při první příležitosti jsme za ním

dojeli, s Josefem a jeho Zdenou se seznámili. Oni pak přijeli za námi a od té doby jsme se stali přáteli nejbližšími. Josef se stal kmotrem našeho tehdy ještě nenarozeného potomka, a mě přemítá zajímat se o české literární počinání. Vánoce a silvestry jsme posléze společně mnohokrát trávili na našich vzájemných adresách, nebo se potkávali na klamaticky příznivější Floridě.

Jednou jsem Josefa vzal z jeho Toronta do Ithaky k příteli Gibianovi, který tam u jezera měl hostem pražského návštěvníka Bohumila Hrabala. To ještě bylo před listopadem, v době normalizace či abnormizace. Z návštěvníka jsem mnil mít podrobnosti o estébáckých hanebnostech a on mě mátl ujistěním "My se estébáků nebojme, ale z koho máme strach, jsou číšníci!"

Tehdy se na Cornellu konalo cosi výlučné československého, výstava moderního umění, o vše se klamaticky odbornice Meda Mládková, posléze se zaslouživši o zrod umělecké adresy na pražské Kampě. Hodně jsem tehdy popíjel s Arnoštem Lustigem a dost také klábosil s Věrou Chytilovou. Její zájem přemluvit tamější univerzitní oficiály, aby ji za podstatnou sumu pozvali k semestrálnímu přednášení o stavu tehdejšího českého filmu, se však neuskutečnilo z nedostatečné její znalosti anglického jazyka.

Po tomto dlouhém úvodu se konečně dostávám k aktuální současnosti - k tématu tuze háklivému, obviněním z rasismu čpícím. Pokusím se mu vyhnout s odkazem na velmi čerstvé sdělení "Black-on-Black Racism at Cornell", jehož autor je stoprocentní černoch, publicista Larry Elder, a proto si může něco tak politicky nekorektní troufnout. Uveřejněno to bylo v Townhall minulý týden, 11. listopadu 2017. Začíná sdělením výsledku Rasmussenova průzkumu z roku 2013, zjišťující odpověď na otázku, zda většina amerických bělochů nebo Hispánů nebo černochů jsou největší rasisté. A výsledek byl tento: běloši 15%, Hispánci 18%, černosi 37%. Tím se dostáváme ke Cornellu a organizaci Black Students United (BSU), která se značně angažuje ve svém rasismu proti černochům - nikoliv všem, ale pouze proti těm z Afriky a karibské oblasti. Podivně, že ano. Tolik se teď údajně

združňuje půvab "diversity" - rozličnosti a najednou by měla nebyť. Příčina je jaká? Cornellští BSU si stěžují, že studijní výkon těch neamerických černochů je značně zřetelnější. Například na prestižních Ivy League učilištích tvoří černoši neameričtí vysoké procento 41%. Mnozí z nich jsou outsideri, kteří se musí potýkat s většími překážkami, však pocházejí z prostředí, kde angličtina velmi často není jejich původním jazykem.

Amerika utratí na své žactvo podstatně víc peněz než je tomu v naprosté většině ostatních států (Švýcarsko, Rakousko, Norsko a Lucemburk jsou výjimkou). Např. ve veřejných školách metropole Detroitu pouze 7% žactva v osmé třídě povinné školní docházky je schopno řádně číst, a pouze 4% obostojí v matematice. Takové jsou výsledky v prostředí s výdaji přesahujícími 18.000 dolarů na každého žáka (výsledek uveřejněn v r. 2015 National Assessment of Educational Progress tests).

Autor Elder doporučuje stěžující si studentské organizaci BSU seznámit se s dopisem uveřejněným v The Wall Street Journal: "Vyrostl jsem v Kongu a mám řadu přátel v USA z Konga a jiných afrických států, kteří jsou tady za účelem vzdělání nebo za lepším životem. Každý z nich je vděčný za příležitost tady získat výtečné vzdělání. Většina sem přišla z rozličných kultur s málo penězi a omezenou znalostí angličtiny. Je zajímavé, že jsem nikdy nikoho neslyšel si stěžovat o nějaké diskriminaci, překážkách, nebo že by byli nějakou obětí. Naopak jsou tady vděční. V porovnání s Cornellovou BSU, kteří mají pocit, že si zaslouží, aby se s nimi zacházelo líc než s kýmkoliv jiné rasy. Postoj amerických černochů vůči jiným černochům z Afriky nebo Karibiku je děsivý (is appalling). Když mí přátelé z Konga jsou vděční za zdejší příležitosti, a přitom mají víc obtíží překonávat, proč se američtí černoši domáhají přednostního zacházení? Řekněme, co to doopravdy je: rasismus. A ten se prosazuje pod záminkou pronásledování (victimization) a nároku na přednostní zacházení proti komukoli jinému." Jak pravdivé, tuze přikyvují. Ano, takto si to politicky tolik pokrokoví liberálové vybudovali - například přednostním, údajně dočasným systémem Affirmative Action již trvajícím třetí generace. Mnohokrát jsem musel vyslechnout od ideologicky citlivých profesorských kolegů, sami to ovšem běloši, že my jsme stále odpovědní za otroctví, na což jsem toliko namítl, že žádného otroka jsem neviděl, natož abych ho vlastnil. Dodatečně jsem ještě mohl dodat, že běloši otrokáři toliko takové "zboží" kupovali od jiných domorodých Afričanů, mnohdy příslušníků stejného kmene, a dokonce i od jejich vlastní rodiny. A teprve nedávno, od amerického černošského autora - buď vzdělanci Williams nebo Sowell - jsem se dočetl o někdejší občasné existenci černochů v roli otrokářů. ■

Tato slova kolují v těchto dnech v souvislosti s uplynutím roční působnosti amerického prezidenta v úřadu hlavy státu v západoevropských médiích. Rada z nich přichází postupně ke zjištění, že statistice stránek, popsaných za uplynulý rok nejen věcnou kritikou, ale především emocionálně laděnými, subjektivně pojatými pomluvami a urážkami Donalda Trumpa a jeho rodiny, nemajících často s jeho politikou nic společného, se stále více mají svým účinkem a dokonce se obrací proti jejich autorům i proti médiím toto zveřejňujícím.

V deníku Jyllands-Posten z druhého největšího dánského města Aarhus si můžeme v těchto dnech přečíst následující úvahu: "Ti, kteří popírají možnost druhého Trumpova prezidentského období, se s největší pravděpodobnos-

Přední americký politolog Francis Fukuyama: Donald Trump může být opět zvolen...

Jan Vaněk

ti dopouštějí velké chyby. Spojené státy nejsou jen východní a západní pobřeží. Na to Evropa často zapomíná. K tomu přichází skutečnost, že země je na cestě ekonomického vzestupu, který bude Trumpovi připsán k dobru." Konec citátu.

Ve včerejším vydání významných německých novin Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ) se objevila slova amerického politologa Francise Fukuyamy, pronesená v těchto dnech k účastníkům investorské konference společnosti Union Investment v německém městě Mainz (Mohuč): "Americký prezident Donald Trump bude svůj úřad zastávat nejméně do roku 2020. Pravděpodobnost zproštění úřadu na základě žaloby ve věci zneužití pravomoci (Impeachment) se rovná nule - prohlásil Fukuyama a dodal, že "druhé prezidentské období nelze vyloučit. Donald Trump může být znovu zvolen."

Francis Fukuyama je jako jeden z nejrenomovanějších politologů světa znám svou thézí „Konec dějin“, napsanou po zániku Sovětského svazu. Základní myšlenkou je zde jeho přesvědčení, že se celosvětově s konečnou platností jako společenský řád prosadí kombinace liberální demokracie a tržního hospodářství.

Ve své přednášce objasňoval Fukuyama německým finančním odborníkům tři základní kritéria, charakterizující současný populismus: 1. podpora sociální politiky, která zpočátku přináší úspěchy, dlouhodobě však může způsobovat škody; 2. charismatičtí protagonisté, kteří se prezentují jako odpůrci či nepřátelé etablovaných státních institucí; 3. způsob jejich projevu, z něhož vyplývá zastupování zájmů „národa“, přičemž je ve skutečnosti míněna pouze jeho část.

Fukuyama dále jmenoval čtyři příčiny současných úspěchů populismu: GLOBALIZACE. Teoreticky platí, že mezinárodní dělba práce a obchod prospívají všem, všechny obohacují. Ve skutečnosti však nikoliv automaticky jednotlivce v každé zemi. V USA se to týká zejména bývalých příslušníků střední vrstvy obyvatelstva, která se propadla v zebříčku sociálních struktur a která se nachází v sociální krizi. "To, co postihlo Afroameričany ve velkoměstech v osmdesátých letech minulého století, to se dnes děje s bílým obyvatelstvem na americkém venkově", říká Fukuyama.

NEEFektivnost ETABLOVANÝCH DEMOKRACIÍ. Řídící mechanismy jsou příliš pomalé. Příkladem toho v Evropě je politický systém a soudnictví v Itálii. V USA jsou to neustálé vzájemné blokády obou politických stran v Kongresu, v jejichž důsledku se ozývá touha po „silné vedoucí osobnosti“. KULTURNÍ DIMENZE. V Evropě je nejdůležitější otázkou vlastní identity národa. Nejvíce postiženými se zde cítí bývalí příslušníci středního stavu, kteří pociťují ztrátu vlastního statutu a uznání svého společenského významu. Elity zde udělaly v minulosti velké chyby, které tento trend způsobily. Jmenovat v této souvislosti lze finanční krizi v USA, eurokrizi, či uprchlickou krizi v Evropě.

TECHNOLOGIE. "Všichni jsme se domnívali, že internet, digitalizace a sociální média jsou vhodnými prostředky k posílení demokracie", říká Fukuyama. "Ve skutečnosti zjistily velice rychle země jako Čína a Rusko, jak silný vliv jejich prostřednictvím je možno získat, a tento používají dnes jako zbraň", dodává politolog Fukuyama.

K tomu přichází možnost života v "mýdlových bublinách" - v prostorách, kde se člověk pohybuje výhradně mezi stejně smýšlejícími, produkujícími své vlastní "jedinečné" pravdy - podotýká komentář FAZ.

Sám za sebe mohu v této souvislosti pouze dodat: neustále mě udivuje skutečnost, že západoevropská, zejména německá a francouzská média, v současné době "opatřovaná" vládnoucími politickými stranami či vybavená z vlastní iniciativy zavedenou, dobře fungující bezpečenzurou, hovoří výhradně o pravcovém populizmu. Přitom levicový populismus existoval vždy a existuje i dnes ve stejné míře. Otázkou zůstává, který z nich způsobuje historicky větší škody.

Dnešní nezávislá internetová platforma "Boulevard Voltaire" z Paříže k danému tématu dodává, že současný mediální svět donekonečna diskutuje otázku "politické korektnosti", kterou pro sebe reklamují levicový mainstream, přičemž ostatní, často daleko větší nebezpečí, jako je hrozba islámského totalitizmu, zůstávají bez většího povšimnutí. ■

S obrázky Josefa Lady (1887-1957) jsme vyrostli, rozuměli jsme jim a jejich atmosféra a laskavost v nás zůstává až do posledních dnů života. Báseňky i pohádky ilustrované Josefem Ladou se nám lehceji vepisovaly do paměti. Každý respektoval originalitu až karikaturní kresby tohoto skromného samouka, jemuž od útlého dětství nesloužilo jedno oko jako důsledek zranění, jež si v té době přivodil. Z dítěte vesnického švece a skromné ženy vzešel talentovaný a dodnes, a stále více pro svou originalitu pojetí a vidění světa, opěvovaný umělec.

Svůj talent vypracoval až na úroveň karikatury, ilustrátora, scénografa a spisovatele. V roce 1901 odešel do Prahy, aby se na Královských Vinohradech vyučil malířem pokojů a divadelních dekorací. O rok později vstoupil do učení na knihaře a zlatiče. Kromě mnoha pohádek a knih pro děti, které sám napsal (k nejznámějším patří Kocour Mikeš a O chytré kmotře lišce), ilustroval Osudy dobrého vojáka Švejka za II. sv. války (pro Švejka nakreslil 1339 kreseb) a mnohé knihy J. Haška, dále Tyrolské elegie, Krále Lárvy a Epigramy K. H. Borovského, Erbenovy a Drdovy pohádky a další.

Byl rovněž autorem výprav, scén a kostýmů k divadelním hrám i operám uváděným Národním divadlem a hlavním výtvarníkem úspěšného českého filmu režiséra Josefa Macha Hrátky s čertem z roku 1956. Vytvořil přes 400 volných obrazů a okolo 15 tisíc ilustrací, uvádí Wikipedia.

Kolem díla nár. umělce Josefa Lady se rozvíjí čím dál tím zajímavější diskuse na téma jeho hodnota. Dosud se prodávaly obrazy za nižší částky, ale obraz Ponocný v aukci pokořil hranici milionu korun. "Malba je výjimečná jak nadprůměrným rozměrem, tak i precizním provedením, správně by se za ni mělo zaplatit tři až pět milionů," soudil nový majitel obrazu a netajil se tím, že by jej rád dále zhodnotil. „Zařadím Ponocného do vánoční dražby on line," řekl tehdy provozovatel aukční síně Galerie,

Národní 25, Praha. Vyvolávací cena bude vyšší než cena pořízení - obrazy s přirážkou koupil za 1 440 000 Kč - psal před zhruba pěti lety deník idnes.cz.

Ladova tvorba už tehdy byla podle něj stále nedocenená a uzná-

Lada v Tančícím domě

vá, že menší zájem sběratelů a investorů může být dán i tím, že malíř, jehož život a dílo jsou spjaty se středočeskými Hrusicemi, se vyhýbal olejomalbě. "Nešlo mu to, a tak dělal jen akvarely, a jsou skvělé," tvrdí galerista. "Pokud o něj teď náhodou nebude zájem, ozdobí stěny naší galerie do té doby, než se najde solventní kupec," věří v hodnotu díla. "Bez nadsázky tvrdím, že čím později se prodá, tím bude cena vyšší."

Milovník umění měl bezesporu pravdu, což potvrzuje letošní 15. listopad, resp. nově otevřená výstava v kouzelném Tančícím domě v Praze. "Podánilo se nám sehnat originální kostýmy z krásné pohádky Hrátky s čertem, pocházející z roku 1956. Podívat se přijde i herečka Alena Vránová, představitelka princezny Dišperandy. A jako vždycky, když kostýmy vystavujeme, obdivujeme, jak jsou velmi útlé a jiné, než dnešní móda," uvádí umělcův vnuk Josef Lada. "Maminka (Alena, umělcova dcera) jako akademická malířka pracovala doma, tatínek jako editor se staral o dědečkovu dílo a také pracoval doma, takže jsem to měl všechno z první ruky.

Vzhledem k tomu, že soupis díla neexistuje, je těžké říct, zda a kolik je obrazů po galeriích nebo někde po domácnostech. Podle posledních odhadů je těch obrazů, máme-li na mysli klasické, asi 550. Je to ale velmi těžké určit už vzhledem k tomu, že Josef Lada maloval v průběhu 2. světové války také pro obživu a že, zejména v 50. letech maloval i na zakázku pro různé sou-

kromě sběratele. Většina muzeí a galerií vlastní minimálně jedno dílo," hodnotí situaci stejnojmenný vnuk a dodává, že "za dědečkova života Josefa Lady proběhlo několik zahraničních výstav. Já jsem před mnoha lety byl na výstavě v Rize. Velká výstava byla také na Slovensku, mimochodem příští rok by zase měla být výstava v Bratislavě, moc se na ni těším. Je ale pravda, že jsou to spíše ryze české reálie a pohádky, takže pro příslušníky jiných států mohou být poměrně nesrozumitelné - všechny ty pohádkové výjevy, ponocný, víly, hastrmani... Ale vzhledem k silnému zastoupení Čechů po celém světě a hlavně tady v okolních státech, je také dílo Josefa Lady populární."

V Tančícím domě potrvá do prvního dubna příštího roku. Dům stojí v Praze na pravém břehu Vltavy, Jiráskovo nám. 1981/6, Nové Město. A ještě jedna zajímavost: kolem nás doslova poletuje duše umělce - planetka: 17625 Josefada. Zavítejte na výstavu také, když se budete toulat krásnou krajinou. Praha, Lada a dům za to stojí. ■ - vk -

OBR. WIKIPEDIA

KŘÍŽOVKA PRO VOLNOU CHVÍLI

1. DO ŘÍDKÉHO BLÁTA	2. KAMENY	3. NEHÁZEJ
POMŮCKA: BARYT, NÁV, ODUR, VKO		
Redakce Nového domova: (647) 770-1713		
email: vera.toronto@gmail.com		

POMŮCKA: BARYT, NÁV, ODUR, VKO	OSOBA SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÁ	1. DÍL TAJENKY	ČÁST UVIDĚLA, KTEROU MÁ KŮŤ V HUBĚ	ZÁŘÍZENÍ K ZJIŠŤOVÁNÍ POLOHY LODÍ	MEZ. KÓD LETIŠTĚ MOSKVA VNUKOVO	INICIÁLY ZPĚVAČKY CSAKOVÉ	2. DÍL TAJENKY	LETEM SE SNĚŽÍ DOLE
AZAIKA					ČERNÉ LEŠTIDLO NA BOTY			
SODOVKA (HOVOR.)					ZN. KILOKALORIE			
TEPLÝ PRAMEN					SPZ LITOMĚŘIC			
MÍT JISTÝ POČET JEDNOTLIVIN					DRUH UMĚLÉ HMOTY	INIC. HERCE EBENA		
	MEZ. KÓD LETIŠTĚ DAKAR				INDIÁNSKÝ ČLUN	NÁRAZ (VĚTRU)		
	TOPIVO				DOSTIHOVÁ ZVÍRATA			
ČIDLO ZRAKU					TŘÍSKAT			
BYLINKOVÝ ČAJ			STROMOVÉ ŠELMY					
MÍSTO, KDE SE NĚCO OHLAŠUJE			OBŘÍ KUS LEDU					
BÁSNICKÁ TVORBA								
BYT OSTRÁŽITÝ ZBRŮJOŠ (HIST.)						INIC. ZPĚVAČKY PIAF		
PŘESNÁ KOPIE BUŇKY					NÁSOBENO	CITOSLOVCE TROUBENÍ		
ZÁHROBÍ (ZAST.)					ŘÍMSKÝMI ČÍSLOVÝMI 1001			
UMĚLECKÁ DÍLNICE					TEPLoty POD NULOU			
CITOSLOVCE TLESKÁNÍ (DĚTSKY)					ZN. LITHIA			
					JMÉNO POHÁDKOVÉ VČEUKY			

VYLUŠTĚNÍ KŘÍŽOVKY V TOMTO ČÍSLE:

TAJENKA: 1. DO ŘÍDKÉHO BLÁTA 2. KAMENY 3. NEHÁZEJ

POMŮCKA: BARYT, NÁV, ODUR, VKO

Redakce Nového domova: (647) 770-1713
email: vera.toronto@gmail.com

UŽITEČNÉ ADRESY

VELVYSLANECTVÍ ČR v KANADĚ

Velvyslanec PAVEL HRNČIŘ
251 Cooper St., Ottawa
ON K2P 0G2
Tel: (613) 562 3875
Fax: (613) 562 3878
E-mail: ottawa@embassy.mzv.cz
Web: www.mzv.cz/ottawa

VELVYSLANECTVÍ SR v KANADĚ

Velvyslanec ANDREJ DROBA
50 Rideau Terrace, Ottawa
ON K1M 2A1
Po-Št 8-16.15 h., Pia 8 -15.00 h.
Tel: +1(613) 749 4442 ex. 101
Email: andrea.dankaninova@mzv.sk

GEN. KONZULÁT ČR v TORONTU

Generální konzul IVAN POČUCH
2 Bloor St. W. suite 1500, Toronto
ON M4W 3E2
Po Út Čt Pá 9.00-12.00
Tel: +1(416) 972 1476
Fax: +1(416) 972 6991
Email: toronto@embassy.mzv.cz
Nouzové linky: +1 (647) 282 8119
+1 (647) 406 9221
Web: www.mzv.cz/toronto

HONOR. GK ČR CALGARY

Hon. konzul JERRY JELÍNEK
Suite 850-10655 Southport Rd. SW
Calgary, Alberta T2W 4Y1
ST 14.00 - 18.00
Tel: +1 403 269-4924
Fax: +1 403 269-3939
Email: Calgary@honorary.mzv.cz
jelinek@terramanagement.com
Konz. působnost obvodu: prov. AB
Časový posun: - 8 hod

HONORÁRNÍ KONZ. ČR MONTREAL

Hon. konzul HYNEK ŽIKOVSKÝ
2020 2020 Bld. Robert-Bourassa,
Suite 1920, H3A 2A5 Montréal, Québec
PÁ 10.00 - 12.30 předem dohodnout
Tel: 1(514) 316 4383
Email: montreal@honorary.mzv.cz
Konzulární působnost: prov. Québec
Časový posun: -6 hod

HONORÁRNÍ KONZ. ČR VANCOUVER

Hon. konzul a ved. úřadu:
KAREL VEČEŘA GALLAND
Suite 1700-200 Granville Street, Vancouver,
BC, V6C 1S4
PÁ 13.00 - 15.00 předem dohodnout
Telefon: 1(514)316 4383
Fax: 1(604)662 4544
E-mail: kgalland@ecofluid.com
Konzulární působnost: provincie Britská

Kolumbie kromě Vancouver Island
Časový posun: -9 hod

VELVYSL. KANADY v PRAZE
Ve strunách 95/2, 160 00 Praha 6
Tel: (+420)272 101 800
Fax: (+420)272 101 890
Email: canada@canada.cz
Web: www.canada.cz

ČSSK v KANADĚ

PO Box 564, 3044 Bloor St. W.
Toronto ON M8X 2Y8
Tel: (416) 925 2241
Fax: (416) 925 1940
Porady a ověřování dokladů:
Email: ustredi@cssk.ca
toronto@cssk.ca
Web: www.cssk.ca
Torontská pobočka (416)762 6846

ŘÍMSKO-KATOLICKÝ KOSTEL

Sv. VÁCLAVA
P. ThLic. Mgr. TOMÁŠ KÁŇA Th.D.
496 Gladstone Av., Toronto ON
M6H 3H9
Tel: (416) 532 5272
Fax: (416) 516 5311
Email: t.kana@seznam.cz
Web: www.katolik.ca

SLOV. EV. KOSTOL SV. PAVLA

Rev. LADISLAV KOZÁK
1424 Davenport Rd., Toronto
ON M6H 2H8
Tel: (416) 658 9793
Email: lpkozak@sympatico.ca

RÍM. KAT. KOSTOL Sv. CYRILA

A METODA, farár GRZEGORZ NOWICKI
5255 Thornwood Dr., Mississauga
ON L4Z 3J3
Tel: (905) 712 1200
Fax: (905) 712 0974

DEPT. OF SLAVIC LANGUAGES

UNIVERSITY OF TORONTO
Alumni Hall, 121 St. Joseph St.,
Room 405, Toronto, ON M5S 1J4
Associate prof. Veronika Ambros
Tel: (416) 926 1300 ext. 3200
Email: veronika.ambros@utoronto.ca

CZECH EVENTS NETWORK

PRO KANADU, USA & MEXIKO
Řídí LUBOMÍR NOVOTNÝ
909 Bay Street, Suite 1006
Toronto, Ontario M5S 3G2
Tel/Fax: (416)929 3432
Email: novotny@gmail.com
www.czechevents.net

NEW HOMELAND – CZECH AND SLOVAK (EVERY THIRD WEEK)

vydává Masaryk Memorial Institute, Inc., 450 Scarborough Golf Club Rd.,
Toronto, ON M1G 1H1. Řídí tiskový výbor MMI.
Archiv na webu www.masaryktown.ca

Redakce si vyhrazuje právo příspěvek zkrátit, redakčně upravit a rozhodnout o jeho
event. nezařazení. Z předplatného nevyplyvá předplatitelů nárok na umístění jeho
článku v novinách. ■ Anonymy neotiskujeme. ■ Předplatné se automaticky prodlužuje,
není-li odběratelem písemně zrušeno.
Názory prezentované v uveřejněných příspěvcích nemusí vyjadřovat stanovisko redakce
ani vydavatele, MMI. Nevyžádané rukopisy a fotografie redakce nevrací.
■ Redakce neposkytuje žádné informace o autorech.

Redakční rada: Barbara Sherriffová (konzultantka jazyka anglického), Jiří Grosman a
Miloš Krajný (Toronto), Josef Skála a Jiří Adler (Vancouver), Alena Martinů (Montreal),
Eva Fírllová (konzultantka jazyka českého, Sudbury).

Masarykův ústav (MMI) je nevýdělečná (not profit) organizace. Jejím posláním je
udržovat české a slovenské kulturní tradice a obohacovat tak život kanadské veřejnosti.
■ Kancelář Iva Ječmenová tel: (416)439-4354 (UT, ST, CT 9.00-16.00), office@
masaryktown.ca ■ Roční předplatné: Kanada \$ 61 CAD, USA \$ 83 USD, ostatní \$
110 US. Šeky zasílejte laskavě na adresu uvedenou níže v černém poli. Ceny inzerátů
sdělíme na požádání.

Tyto noviny byly vybrány Národní knihovnou ČR jako kvalitní zdroj, který by měl být uchovávan
do budoucna a stát se součástí českého kulturního dědictví. Stránky jsou archivovány
několikrát ročně a jejich záznam je součástí České národní bibliografie a katalogu NK ČR.

■ Šéfredaktorka a grafická úprava Věra Kohoutová Mobil (647)770 1713
Pište vera.toronto@gmail.com

MMI JE NOSITELEM MASARYKOVY CENY UDĚLENÉ ČSSK V KANADĚ V ROCE 2007 & LAUREÁTEM CENY MZV ČR GRATIAS AGIT Z ROKU 2014

Předplatné novin odešlete
na tuto poštovní adresu:

Roční předplatné:
Kanada \$ 61 CAD
USA \$ 83 USD
ostatní \$110 USD

MMI NOVY DOMOV
450B Scarborough Golf Club
Rd. Toronto ON
M1G 3V7 CANADA

Tel: (647)770 1713

V ČESKÉ REPUBLICCE:
Komerční banka, a.s.,
Spálená 51, 11212 Praha 1
Účet: Masaryk M.I. Canada
Číslo účtu: 400 144-011/0100

NOVÝ DOMOV - OBJEDNÁVKA PŘEDPLATNÉHO

O Věk do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Nový odběratel O do 60 let O nad 60 let O nad 70 let O nad 80 let

Předplatné Nového domova \$

Dar tiskovému fondu MMI \$ Přikládám šek na \$

Jméno a příjmení

Adresa

Poštovní kód Telefon

Email

Šek zašlete laskavě na adresu:

MMI Novy domov, 450B Scarborough Golf Club Road, Toronto, ON,
M1G 3V7

Roční předplatné: Kanada \$ 61 CAD, USA \$ 83 USD, ostatní \$ 110 USD.

Za laskavé dary dárcům předem upřímně děkujeme.

Info redakce: vera.toronto@gmail.com, tel. (647)770-1713
office MMI: office@masaryktown.ca, tel. (416)439-4354

České knihy, filmy, CD, krížovky a kalendáře.
OBROVSKÉ SLEVY.

1-877-287-1015
www.czech-books.com
mail@czech-books.com

Because reading keeps your mind in Czech

SEAT SALE TO THE WORLD

UNIGLOBE
Enterprise Travel

Tel: 416 504 3800
Toll Free: 1 800 825 7577

Monday to Friday: 9:00 AM - 5:00 PM

1221 Yonge Street (at Summerhill Ave.)
Toronto

blanka@premieregroup.com
dianab@premieregroup.com

INTERNATIONAL TRAVEL

Travel with confidence, Travel with us!

Your next vacation is waiting for you Building memories, one vacation at the time...
Call us today and let us help you with your next vacation planning. We will help you build those memories with luxury and adventure cruises, romantic honeymoons packages, safaris, exotic island getaways and tours. Fulfill your travel dreams with your next trip.

Contact us today for our comprehensive and up-to-date specials so we can narrow your choices for your perfect vacation.

We are looking forward to making your next trip a memorable one, so CONTACT US TODAY and you can get packing!

Air Canada Rouge has introduced flights to Prague, Budapest, Kosice, etc.
Reminder: As of March 15, 2016 the eTA (Electronic Travel Authorization) is in effect for visitors to Canada. Please visit: www.canada.ca/eta

Our address: 600 Sherbourne St., Suite # 301, Toronto Ontario
(across the street of Sherbourne Subway Station)
Very convenient location with subway access or parking behind the building

Please call us: (416)922-7775 or 1-877-922-8775
cell: (416)939-6118

Email to: agatha@intertravel.ca or intertravel@rogers.com
Follow us of Facebook: www.facebook.com/intltravel
Website: www.intertravel.ca

**TRAVEL WITH CONFIDENCE,
TRAVEL WITH US!**

TICO Registration # 50016556

 Nabízíme pronájem pokoje v rodinném domku, Mississauga (Lakeshore Rd. & Dixie Rd. area)
Blízko Go train a bus stop.
TV cable, internet a utilities v ceně,
\$ 160.00 týdně.
Volejte na číslo (905) 891-1708

**ZÁSIELKY NA SLOVENSKO
BALÍKY DO ČESKÉ REPUBLIKY**

SEND A GIFT FOR CHRISTMAS

Send a parcel and have a chance to win a LOT
Premium Economy flight to Europe

   POLIMEX

BY SEA: \$3/KG
plus delivery fee \$20

BY AIR: \$7/KG
plus delivery fee \$20

SERVICE AVAILABLE EVERYWHERE IN CANADA

OUR OFFICE LOCATIONS

TORONTO	MISSISSAUGA EAST	MISSISSAUGA WEST	BRAMPTON	HAMILTON
141 RONGES VALLES AVE TORONTO (416) 537-0000	3615 DIXIE RD. UNIT 11 MISSISSAUGA (905) 258-6685	3145 DUNDAS ST. WEST UNIT 6, MISSISSAUGA, (905) 820-8800	190 BOVAIRD DR. WEST UNIT 59, BRAMPTON (905) 451-0606	705 BARTON ST. EAST HAMILTON (905) 512-8200

Call 1-866-POLIMEX (765-4639) or visit WWW.POLIMEX.COM

email: parcel@polimex.com

Masaryk Memorial Institute Inc.
za podpory

Generálního konzulátu České republiky v Toronto

si Vás dovoluji pozvat na

VÁNOČNÍ KONCERT

Smiššeného pěveckého sboru KOS z Litomyšle
pod vedením Milana Motla,
v současné době nejvýraznějšího sbormistra mládežnických sborů

Kostel Sv. Václava
496 Gladstone Avenue, Toronto, Ontario

Sobota 2. prosince 2017 v 15:00

Vánoční repertoár včetně ukázky z Rybovy České mše vánoční
České lidové písně v úpravách současných skladatelů
Spirituály, duchovní a vánoční písně

VSTUPNÉ: 20.00 CAD u dveří

Výtěžek ze vstupného bude věnován souboru

Více informací www.sborkos.cz